

JAK

Jord Arbejde Kapital

Bladet

JAK – FOLKESPAREKASSEN OG FÆLLESSKABET

En rejse mod en ny
økonomisk verdens-
orden

Martha Petersen, side 4

DEN FINANSIELLE KRISE I DANMARK

– årsager, konsekven-
ser og læring

Uffe Madsen, side 8

DET ER SELVE DET ØKONOMISKE SYSTEM, VI MÅ SE PÅ OG ÆNDRE

Jakob Mikkelsen, side 12

JAK *bladet*

Medlemsblad for JAK Danmark

Det er JAK Danmarks formål gennem oplysning at rejse en bevægelse for gennemførelse af folkets menneskelige og økonomiske frigørelse – samt arbejde for oprettelse af praktiske funktioner til gennemførelse af dette formål.

Landsforeningens adresse er:

Herningvej 37, 8600 Silkeborg
Tlf. 24 98 86 81
www.jak.dk
E-mail: landsforeningen@jak.dk
Kontortid:
Mandag, tirsdag og onsdag kl. 10.00 – 13.00
Torsdag kl. 14.00 – 17.30

Ansvarshavende redaktør:

Lis Poulsen

Redaktionsudvalg:

Lis Poulsen. Tlf. 24 98 86 81
E-mail: jak-bladet@jak.dk
Poul Busk Sørensen. Tlf. 61 72 82 30
E-mail: pbusks@mail.dk
Uffe Madsen. Tlf. 40 36 31 75
E-mail: UffeMadsen@mail.tele.dk
Jakob Mikkelsen. Tlf. 20 20 70 50
E-mail: Jakob.Mikkelsen@mail.dk
Niels Erik Bach Boesen. Tlf. 20 23 63 47
E-mail: neb@bachboesen.dk
Martha Petersen. Tlf. 86 81 16 11
E-mail: mmp@folkesparekassen.dk

Henvendelse til Landsforeningens ledelse:

Formand: Jakob Mikkelsen,
Spættevej 10, 6851 Janderup
Tlf. 20 20 70 50
E-mail: Jakob.Mikkelsen@mail.dk

Næstformand: Morten Schjøtt,
Rødamsvej 30, 5856 Ryslinge
Tlf. 63 67 00 18
E-mail: m.schjoett@mail.dk

Sekretær: Henrik Roholdt Petersen,
Rodesvej 2 st th, 5200 Odense V
Tlf. 50 88 88 85
E-mail: roholdt@gmail.com

Chresten Ibsen,
Hvedebjergvej 92, 8220 Brabrand,
Tlf. 31 65 01 89
E-mail: chib@chib.dk

Udpeget af pengeinstitutterne:

Kurt Poulsen, Folkesparekassen
Bo Nielsen, Østervrå
Lis Poulsen, Funder

I N D H O L D

- 3** Godt JAK nytår!
Jakob Mikkelsen
- 4** JAK – Folkesparekassen og fællesskabet
Martha Petersen
- 8** Den finansielle krise i Danmark
Uffe Madsen
- 12** Det er selve det økonomiske system,
vi må se på og ændre
Jakob Mikkelsen
- 14** Sverige – Danmark: 1-1
Chresten Heesgård Ibsen
- 15** JAK Danmarks årsmøde 29. marts 2014
- 16** Indtryk fra medlemsmødet i Silkeborg
den 12. oktober 2013
Erling Fundal
- 18** Det er okay at tage ét skridt ad gangen
– portræt af Lone Klit Malm
Lars Kjær Dideriksen
- 20** Portræt af Hans Melgaard
Poul Busk Sørensen
- 23** Garantinformation fra Folkesparekassen
- 28** Indkaldelse til møder i JAK lokalgrupper

Foto på forsiden:
Havnefronten i København,
fotograferet fra Operaen.

Deadlines
Nr. 2 udkommer primo april 2014
Deadline 15. februar 2014

Eftertryk velkommen
ved kildeangivelse.
Indholdet i de enkelte artikler
udtrykker ikke nødvendigvis
Landsforeningen JAKs holdning.
Henvendelse ang. medlemskab,
abonnement, artikler og annoncer:

JAK bladet
Redaktør
Lis Poulsen, Husumvej 5,
8600 Silkeborg
Tlf. 24 98 86 81
E-mail: jak-bladet@jak.dk

Godt JAK nytår!

Af Jakob Mikkelsen, formand for JAK Danmark

Det er med en vis stolthed, at jeg som formand for JAK Danmark skriver disse linjer; ikke for linjernes skyld, men for det de lægger op til. Dette nummer af JAK Bladet bør læses grundigt af alle, der gerne vil forstå lidt mere af JAKs grundtanker – om måden de praktiseres på, som det fremgår af Martha Petersens artikel side 4-7 – og hvad vi er oppe imod, som det er beskrevet af Uffe Madsen side 8-11.

Efter at de nævnte artikler er skrevet, er der så i EU blevet enighed om en bankunion, som skal give et europæisk finanstilsyn herredømmet over den europæiske banksektor, og der er nærmest ikke grænser for, hvilket mirakel det er. Med alvorsfulde miner bedyrer politikere og topembedsmænd, at nu er der stop for fremtidige økonomiske kriser. Jeg er overbevist om, at de selv tror lige så meget på det, de siger, som Brian Mikkelsen og Sass Larsen tror på det, de er citeret for i Uffes artikel. Det bliver det dog ikke mere rigtigt af, og det udstiller den mangel på forståelse af problemets kerne, der er herskende blandt magthaverne, såvel embedsmænd som politikere.

Punkt 1: De forstår ikke det nødvendige i, at der skal være kapital bag pengeudstedelsen, som Martha så rigtigt understreger i sin artikel.

Punkt 2: De forstår ikke, at en finanskrise ikke er det samme som en økonomisk krise, og at de ikke kan forhindre en ny økonomisk krise ved at lave reguleringer rettet mod banksektoren.

Punkt 3: Vore politikere er mere interesserede i at blive ved magten end i at handle. Ingen tager fat i problemstillingen med de alt for store finanskonglomerater som fx Danske Bank. I stedet for at prøve at forstå forsøger de respektive politikere at skyde skylden på hinanden og frem for alt at beskytte en stor gruppe af vælgere (som fx bolig-ejerne).

De økonomiske kriser skyldes ene og alene et fejlbehæftet økonomisk system. Hvis systemet var rigtig indrettet, ville fællesskabets behov overdøve grådigheden, der i det omfang, den alligevel ville være til stede, ville blive styret. På side 12-13 skitserer jeg problemer og løsning i en artikel, der i første omgang ikke er skrevet til dette blad, men til en ganske anden kreds af læsere.

Som det fremgår af dette blads artikler, ligger der et stort arbejde foran os i JAK - og derfor vil jeg opfordre til at deltage i JAK Danmarks generalforsamling den 29. marts. Der vil i dagens program blive lagt vægt på det fremadrettede og oplysende arbejde og en styrkelse af JAK bevægelsens arbejde.

På dette sted vil jeg ønske bladets læsere et godt og fremgangsrigt nytår med tak for det gamle. Især vil jeg sige tak til alle, der arbejder med og deler jeres tanker om en ny tid med andre. Ideer som JAKs spredes bedst ved det talte ord, men det skrevne tæller også.

Derfor vil jeg endnu engang opfordre til at gå ind på www.facebook.com/jakdanmark og "like" siden, hvorefter I vil kunne følge med i, hvad der sker.

Om kort tid udsendes vort første nyhedsbrev i 2014. Også her vil vi gerne have dig til at være aktiv og melde dig til, så du kan være opdateret. Du kan tilmelde dig nyhedsbrevet på www.jak.dk.

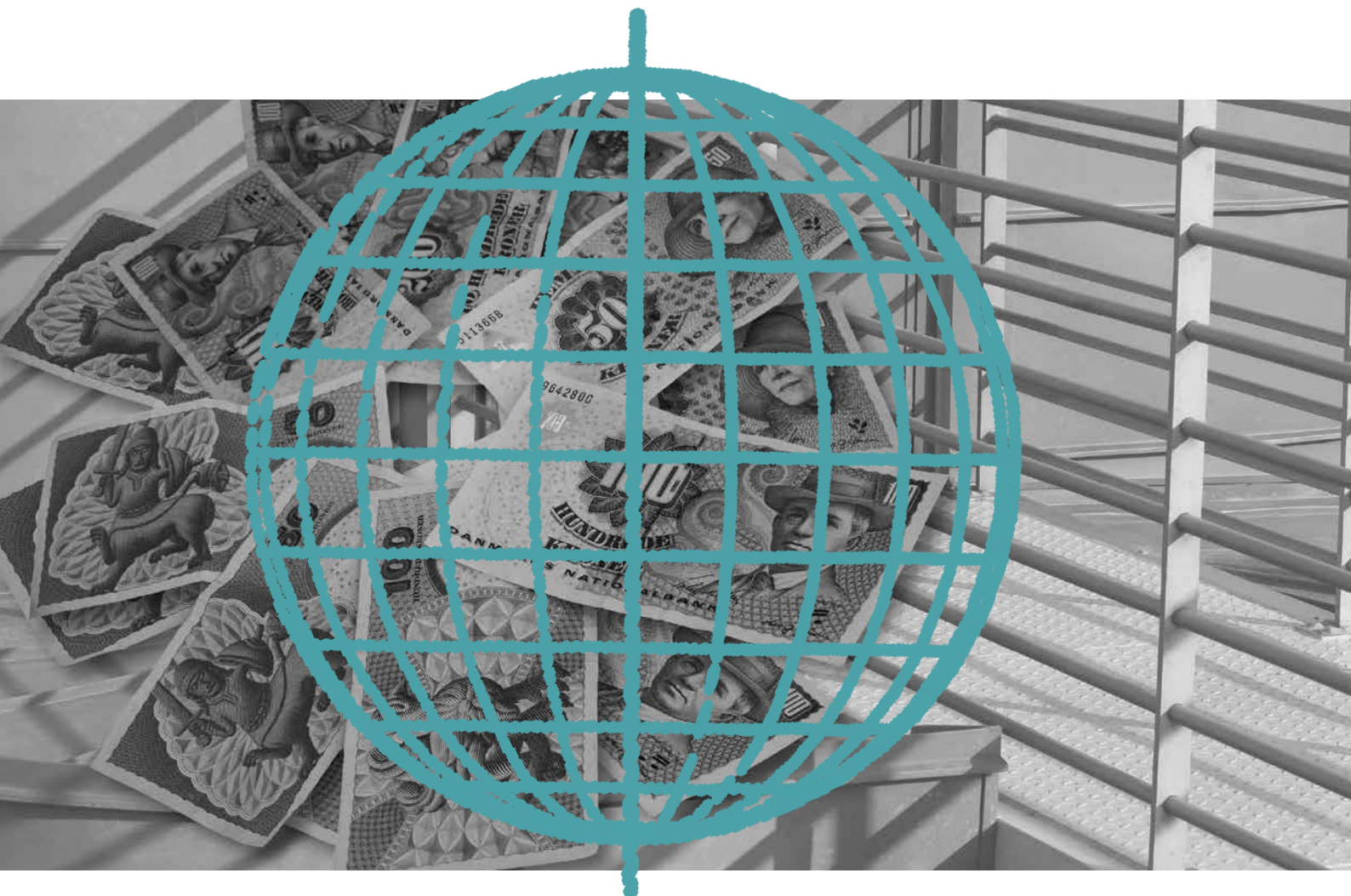
Godt nytår til alle i JAK Danmark!

JAK – FOLKESPAREKASSEN OG FÆLLESSKABET

En rejse mod en ny økonomisk verdensorden

Af Martha Petersen, direktør i Folkesparekassen

Citat: K.E. Kristiansen 1934:

"De Former, hvorunder Samlivet mellem Mennesker i Øjeblikket lever sig ud, svarer ikke længere til Menneskenes Behov. Det kan ikke længere rumme det, som lever i Menneskene, og som endnu kun helt bevidst for nogle faa er ved at bryde sig Vej i alle".

Et samfund i ubalance

Vores samfundssystem er i ubalance. Det K.E. Kristiansen, grundlæggeren af JAK i Danmark, så under krisen i 30'erne, er ikke blevet mindre aktuelt siden. Tværtimod. Vi har lige været igennem endnu en økonomisk krise – Finanskrisen – og selvom den

måske umiddelbart er ved at være overstået, er der ikke ændret ved de grundlæggende mekanismer, der skabte Finanskrisen.

Vi kan konstatere, at jordens befolkning forbruger og forurener mere og mere. Affaldsdynger stiger, og ressourcerne kan ikke følge med. Klimaforandringer ændrer levevilkår, og mange steder er der hverken adgang til at trække ren luft eller drikke rent vand. De bagvedliggende forhold, der driver denne udvikling, er de samme som det, der forårsagede Finanskrisen.

Nemlig at de personer og instanser, der sidder på kapitalen, ikke kan få nok. Mere vil have mere.

Citat: K.E. Kristiansen:

"Penge må ikke være en Vare. Penge skal være en neutral Værdienhed".

Penge er et byttemiddel

Pengene blev indført helt tilbage i tiden af praktiske grunde. Det var en måde at opbevare og overdrage skabte værdier på en enkel måde. Penge skulle være et byttemiddel.

Dér, hvor det er gået galt, er dér, hvor nogle er begyndt at tjene penge på at have penge. Hvis pengenes værdi skal forblive den samme, skal der også skabes værdi for renterne. Det betyder, at de, som skaber de reelle værdier, skal løbe stærkere, for at pengene kan bevare den samme købekraft. Alternativet er, at pengene bliver mindre værd, hvilket er inflation.

Citat: K.E. Kristiansen:

"Den Rente, som blev undgaaet, var den, der før var gået til den private Kapital, altsaa Spekulationsrenten, den falske Kapitals Rente".

Rente er flere ting

Når man taler om rente, kan den anskues således, at den består af flere elementer. Der er den rente, der går til at administrere pengene. Det er i dybest set også reel værdiskabelse, idet der anvendes ressourcer i form af arbejdskraft. Samtidig er der et behov for at få håndteret overførsel af penge, indlån og udlån. Pengehåndtering er en serviceydelse, og der er i bund og grund tale om administrationsvederlag. I forhold til pengeinstitutdrift er der også den rente, der skal lægges til side til egenkapital som stødpude. Da der er tale om udlånsvirksomhed, er der behov for at kunne imødegå tab. Loven fastsætter, hvor stor den stødpude skal være. Den værdi er også reel, idet det handler om kapital, der lægges ned på kistebunden, og som forbliver fællesskabets ejendom. Problemet er den rente, der alene er afkast til kapitalinteresser udenfor. Om det er rente eller udlodning af udbytte på aktier, er i denne sammenhæng underordnet. Det er den rente eller den udlodning, der underminerer den økonomiske balance, idet den opstår af ingenting uden bagvedliggende værdiskabelse.

Citat: K.E. Kristiansen:

"Penge har kun værdi i samme Grad, som de har Købekraft. Da den til Penge knyttede Rente-udbytning forøger Varepriserne med indtil 50 %, æder Renterne den halve Købekraft på det arbejdende og producerende Folks Bekostning".

Renten til kapital skaber ubalancen

Det helt store problem er, at de, der har kapitalen (kapitalinteresser og kapitalfonde), tjener mere og mere pga. af rentes-rente-effekten. Det, der tjenes i rente, kan også lånes ud, og afkastet heraf kan lægges oveni til næste udlån.

Eksempel:

100 kr. lånes ud til 10 % i rente
110 kr. efter tilbagebetaling
110 kr. lånes ud til 10 % i rente
121 kr. efter tilbagebetaling
121 kr. lånes ud til 10 % i rente
133 kr. efter tilbagebetaling – og det stopper ikke her.

Hvor skal de 33 kroner komme fra?

De kan kun komme fra, at priserne hæves med 33 kr. Men for at menigmand kan købe en vare, der er 33 kr. dyrere, skal han selv producere for 33 kr. mere. Så i sidste ende skal produktiviteten stige med renten og rentes-renten. Hvis der ikke var en rentes-rente-effekt, var det unødvendigt med en sådan stigning, og alle ville alligevel have det, de havde brug for. Der skulle kun produceres værdi svarende til de 100 kr. Rentes-rente-effekten betyder altså, at der skal løbes stærkere og stærkere. Det er en naturlov, at det vil stoppe, idet en udvikling, der akkumulerer med stadig større hastighed, ikke kan fortsætte. Det gode spørgsmål er, hvornår og hvordan det stopper.

>> Fortsættes på næste side

>> **Spekulation – forskud på fremtidens renteafkast**

Kapitalinteresser jagter afkast. Derfor er udfordringen ikke alene, at der skal betales rente til kapitalinteresserne af de værdier, der skabes i dag. Ved placering eller investering af kapital bliver der også inddiskonteret fremtidige afkast. Hvis forventningerne til disse fremtidige afkast sættes højere, end det er muligt at producere værdier for, opstår bobler. Det giver sig udslag i overvurderede priser på f.eks. ejendomme, aktier og en række andre aktiver. Når det går op for folk, at priserne er kommet for højt op i forhold til det, der kan skabes værdier for i samfundet, brister boblerne, og aktiverne falder i værdi. Det sker fra tid til anden, senest set under Finanskrisen.

JAK – et system i balance

JAK står for Jord, Arbejde og Kapital. Jord er de ressourcer, der anvendes til at producere. Arbejde er den arbejdskraft og forarbejdning, der foretages. Kapital er den reelle værdi, der kommer ud af forarbejdning af ressourcerne. Hvis pengene kunne forblive inden for dette system, ville deres værdi altid være lig de værdier, der var skabt. Man ville undgå inflation og bobler. Men sådan er det ikke. Der flyttes mere og mere kapital fra dem, der skaber værdierne, over til "døde" kapitalbeholdninger.

JAK bevægelsen arbejder for at fortælle om og modvirke problemet. Der er også en række andre bevægelser, der har erkendt problemet, og som arbejder for ny økonomisk dagsorden. Men der kan være lang vej endnu. Det kan sammenlignes med bondeoprørene i perioden 1484 til 1536, hvor der var en anden meget skæv fordeling i samfundet. Den gang var det retten til jorden, hvor herremændene, der sad på jorden, udnyttede bønderne. Herremændene blev rigere og rigere, og bønderne blev fattigere og fattigere – noget var helt galt. Der var en del oprør imod systemet, men hver gang blev bønderne slået tilbage af dem, der sad på magten. Magthaverne var jordbesidderne, og de ville ikke afgive noget af deres jord, selvom samfundet ville blive åbenlyst bedre for alle, hvis det skete. Først flere hundrede år senere med stavnsbåndets ophævelse i perioden 1788 til 1800 og Grundloven i 1849 og 1853 skete den nødvendige omfordeling.

I dag kan kapitalfondene og kapitalinteresserne sammenlignes med datidens herremænd. Det er dem, der sidder på magten, og ingen giver noget fra sig. Det er ligeså åbenlyst, at der i dag er behov for en anden fordeling af de værdier, der bliver skabt. Hvis købekraften kunne forblive, hvor den bliver skabt, ville det give bedre generelle levevilkår for verdens befolkning. Værdierne ville være faste

og pålidelige til glæde for alle. Der ville ikke være inflation, og der ville ikke opstå bobler. 100 kroner ville altid være 100 kroner værd. I en situation, hvor der kun skulle skabes værdi til egen købekraft og ikke til akkumulering i kapitalfonde samtidig, ville der også være langt bedre mulighed for at udnytte naturens ressourcer på en langt mere balanceret måde.

En ny generation for en bedre verden

For at nå til en grundlæggende forandring kræver det, at vi mennesker får bedre indsigt. Det skal gå op for et flertal af os, at vores fælles overlevelse kun kan ske, hvis samfundets interesser indrettes efter de fælles interesser. Måske er der håb forude. Den nye unge generation har en mission og er ildsjæle i en grad, der ikke er set i årtier. De ønsker reformer. De gør op med magthavere og uholdbare systemer. De ønsker et større fælleskab for en bedre fremtid og en mere bæredygtig udnyttelse af naturens ressourcer. Hvis det skal lykkes, skal de økonomiske systemer også være mere bæredygtige.

“Den nye unge generation har en mission og er ildsjæle i en grad, der ikke er set i årtier. De ønsker reformer”

Folkesparekassen og fællesskabet

Folkesparekassen er startet som et åbent fællesskab, hvor man kan opbevare og fordele sin købekraft uden om kapitalinteresserne. Har man brug for købekraft på forskud, kan man låne af de penge, de andre i fællesskabet har sat ind. Da ingen skal kunne tjene på at blot at have penge, får man som udgangspunkt ikke rente af sit indlån, ligesom man heller ikke får afkast af indskudt garantkapital. Til gengæld kan man låne på vilkår, hvor der kun betales for administration og til det, der skal lægges til side til stødpude. Der skal ikke betales ekstra rente til brug for udbytte til aktionærer eller andre kapitalinteresser. Renten er ekstra lav for dem, der har stillet indlån eller garantkapital til rådighed for systemet. For alle kunder gælder, at deres penge forbliver inde i et bæredygtigt system, hvor der ikke sendes værdier til ophobning i kapitalfonde. De, der bestemmer, hvordan Folkesparekassen skal udvikle sig, er de garanter, der er med i fællesskabet. Det er således ikke her kapitalinteresser udenfor, der sætter dagsordenen.

Citat: K.E. Kristiansen:

“Det, som det kommer an på for den, som vil virke for Fremtiden, er at gøre det, som i Øjeblikket kan gøres, hver dag foretage Handlinger, som man har erkendt som rigtige, på de Punkter, hvor det i Øjeblikket kan lade sig gøre”.

Folkesparekassen er dog også nødt til at agere i det omgivende samfund for at kunne fungere som pengeinstitut. Det betyder, at det fra tid til anden er nødvendigt at gå på kompromis med de grundlæggende holdninger. Men Folkesparekassen er med på en rejse mod et nyt og mere bæredygtigt økonomisk system. Vi gør på vores måde det, vi kan. Alle kan bidrage, måske i det små - men hvis mange gør det samtidig, kan det skabe store forandringer.

DEN FINANSIELLE KRISE I DANMARK

– årsager, konsekvenser og læring

Af Uffe Madsen

Den finansielle krise er ikke afblæst, men vi er kommet på afstand af dens begyndelse i 2007. En række politiske tiltag er efterfølgende drøftet og gennemført for at undgå en lignende situation fremover.

Med henblik på at få en grundig analyse af forløbet – både før, under og efter – nedsatte regeringen i starten af 2012 et udvalg, som fik til opgave at analysere årsagerne til krisen og de opstramninger, som siden er iværksat. Udvalget bestod af en række kendte og respekterede økonomer med professor Jesper Rangvid fra CBS som formand, og udvalget fik derfor navnet "Rangvid Udvalget". Udvalget havde ikke til opgave at placere et juridisk ansvar på enkeltpersoner, enkeltvirksomheder eller myndigheder, men blot at foretage en grundig analyse og fremkomme med anbefalinger.

Rapporten blev afleveret til erhvervs- og vækstminister Henrik Sass Larsen i september måned 2013. Ved afleveringen udtalte Jesper Rangvid, at arbejdet har været omfattende og spændende, men samtidig også lærerigt. Rapporten er med sine 488 sider også omfangsrig.

Efter en gennemlæsning af rapporten sidder jeg tilbage med følelsen af, at der her er udført et meget stort og grundigt stykke arbejde med detaljerede beskrivelser af en række elementer, som tilsammen var med til at bygge krisen op. Rapporten bør fremover være et væsentligt element i uddannelsen af fremtidens økonomer. Men jeg sidder også tilbage med følelsen af, at de fleste af elementerne, som der peges på, alene er overfladiske symptomer, og at der ikke er gravet tilstrækkeligt dybt i analysen.

Udvalget peger på en række forhold, som tilsammen var årsag til krisen, og derefter beskrives 18 anbefalinger, der efter udvalgets mening skal fokuseres på i fremtiden. Efterlevelse af disse anbefalinger er dog ingen garanti for at undgå fremtidige kriser, men de kan efter udvalgets mening medvirke til at reducere risikoen.

I rapporten skriver udvalget, at finanskrisen opstod som konsekvens af et kompliceret samspil mellem en række forudgående forhold. Både internationalt og i Danmark var årene inden finanskrisen kendetegnet ved en forholdsvis høj, og tilsyneladende holdbar, økonomisk vækst, lav og stabil inflation samt lave renter. Det medførte en udpræget optimisme, der var bredt funderet og prægede både politikere, myndigheder og centralbanker såvel som kreditinstitutter, ratingbureauer, erhvervsvirksom-

heder og helt almindelige forbrugere.

Denne optimisme førte til en undervurdering af de reelle risici. Krisen, og især dens voldsomhed, blev således generelt ikke forudset - heller ikke af de relevante myndigheder og centralbanker, hverken i Danmark eller i udlandet. At krisen blev mere voldsom i Danmark end i mange andre lande, skyldes en lempelse af finanspolitikken samt deregulering af den finansielle sektor. Det er udvalgets overordnede vurdering, at styrken i gennemslaget af den finansielle krise i Danmark kunne have været mindre, hvis der havde været ageret anderledes forud for krisen.

Elementer, der udløste krisen

Rapporten peger mere konkret på følgende elementer, som indgår i buketten af hændelser i 00'erne, der var med til at udløse krisen i Danmark:

1. Stigende kompleksitet i det finansielle system.
2. Betydelige risici, der blev opbygget uden for det traditionelle banksystem i det såkaldte "skyggebanksystem" (omfattende fx kapital- og hedgefonde), og dermed ikke underlagt det traditionelle banksystems regulering og tilsyn.
3. Prisboble på private ejerboliger samt på private boligudlejningsejendomme og på landbrugsjord.
4. Bankers finansiering af et stadig stigende indlånsunderskud på de internationale kapital- og pengemarkeder, hvilket var muliggjort gennem en generel liberalisering af de internationale kapitalbevægelser.
5. Store dele af husholdningerne og økonomien som helhed var blevet mere rentefølsomme. Samspillet mellem valutakurspolitikken og renten som styringsinstrument viste, at det ikke er muligt via pengepolitikken at styre udlåns-mængden.
6. Der var i gennemsnit en stor stigning i risikotagningen blandt de danske pengeinstitutter i årene inden krisen, hvor udlånet steg voldsomt.
7. Lempelse af kravene til pengeinstitutternes solvens, hvilket medførte en øget udlånsgearing.
8. For stort fokus i Finanstilsynet på, om kreditinstitutterne efterlevede de formelle regler i stedet for at opstille og kontrollere pejlemærker for holdbarheden af kreditinstitutternes valgte forretningsmodel.

9. Finanstilsynet stillede ikke krav om højere individuelt solvenskrav til svage kreditinstitutter.
10. Finanstilsynets vurdering af kreditinstitutternes nedskrivninger på udlån var præget af, at institutterne ikke skulle anvende nedskrivninger som objekt for skattemæssigt fradrag.
11. Både Nationalbanken og Finanstilsynet undervurderede de likviditetsrisici, der kunne opstå som følge af det hastigt voksende og meget store indlånsunderskud, ligesom overvågningen af pengeinstitutternes likviditetsrisici ikke var tilstrækkelig.
12. Nationalbanken har ikke mulighed for effektivt at styre pengeinstitutternes udlån.
13. Utilstrækkelig selskabsledelse i en række mindre og mellemstore pengeinstitutter, herunder svage bestyrelser uden speciel erfaring med eller viden om finansielle forhold.
14. Mangelfuldt kredithåndværk i form af lemfældig kreditgivning og svage kreditkompetencer.
15. Danske Bank fulgte en forretningsmodel med en høj gearing af egenkapitalen og en høj grad af markedsfinansiering, som bevirkede, at banken blev udfordret likviditetsmæssigt i efteråret 2008. Derudover fik Danske Bank betydelige tab, ikke mindst fra bankens irske og nordirske aktiviteter. Der er ikke tvivl om, at banken havde bragt sig i en sårbar position, som givet bankens størrelse kunne ryste den finansielle stabilitet i Danmark.
16. Realkreditinstitutterne øgede i årene forud for krisen brugen af kort finansiering i takt med udbredelsen af variabelt forrentede lån. Sammen med stigende anvendelse af afdragsfrie lån har det samlet set øget institutternes refinansierings- og kreditrisiko.
17. Ejer- og stemmeretsbegrænsninger i den finansielle sektor kan have holdt storejere af kapital/kapitalbeviser, der ellers ville have stillet krav om mere professionel ledelse, væk fra flere, især mindre pengeinstitutter. Det kan ikke udelukkes, at disse begrænsninger har medvirket til, at flere af disse institutter er blevet nødlidende.
18. Stigende anvendelse af incitamentsaflønnning i den finansielle sektor i årene inden finanskrisen.
19. Revisorernes håndtering af en række forhold har været behæftet med alvorlige fejl og mangler.
20. Husholdningerne ændrede investeringsstrategi i årene op til den finansielle krise, idet den relative andel af aktier i deres portefølje steg, mens den relative andel af obligationer faldt.
21. Manglende eller utilfredsstillende rådgivning ved salg af en række forskellige komplicerede finansielle produkter samt pengeinstitutters egne aktier.

- >> Det er alle velkendte problemstillinger, som blot gentages – men det bliver de ikke mindre rigtige af. Især to forhold hæfter jeg mig ved:
- Udlånmængden kan ikke kontrolleres effektivt, hverken gennem pengepolitikken (dvs. renten) eller af Nationalbanken.
 - Danmarks største bank – Danske Bank – havde gjort sig sårbar og kunne udgøre en væsentlig samfundsmæssig risiko.

Anbefalinger

Herefter går rapporten over til anbefalinger for at undgå eller i det mindste reducere risikoen for en fremtidig finansiel krise, og her bringes følgende forslag:

1. Ejendomsbeskatningen skal ændres, så den følger boligpriserne. Det skal være med til at stabilisere boligpriserne, så vi undgår en boligboble.
2. Når økonomien igen kommer i gang, skal pengeinstitutterne holdes i et fast greb af myndighederne, og kravene må ikke slækkes.
3. Finanstilsynet skal fortsat benytte Tilsynsdiamanten som instrument til måling af pengeinstitutternes styrker og svagheder.
4. Pengeinstitutternes udlån skal primært afhænge af låntagernes evne til at skabe profit i stedet for basering på stillede sikkerheder.
5. Større fokus på pengeinstitutternes store udlånsengagementer til enkeltkunder.
6. Større kapitalkrav til de systemisk vigtige banker (SIFI'erne).
7. Det skal være nemmere at drive lokale andels- og sparekasser, som skal operere under et simplere regelsæt.
8. Større oplysningskrav til banker, der anvender interne modeller til opgørelse af kapitalkrav.
9. Strammere krav til risikostyringsmodeller i banker.
10. Ekspertgruppe skal fremover vurdere, hvorvidt kravene til bankernes kapitalstørrelse skal strammes.
11. Særlig model til at vurdere realkreditinstitutter.
12. Begrænsningerne på antallet af stemmer i spare- og andelskasser skal fjernes.
13. Bestyrelserne i pengeinstitutter skal være kontrollanter af den daglige ledelse. Udvalget anbefaler således, at bestyrelsen i et pengeinstitut ikke skal behandle og tage stilling til enkeltsager om bevilling af kredit, medmindre det er engagementer af usædvanlig art eller af stor betydning.
14. Det skal være pligtigt at tage et kursus for at kunne blive bestyrelsesmedlem. Kurset skal sikre, at de får indsigt i de vigtigste forpligtelser og funktioner i arbejdet som bestyrelsesmedlem.
15. Det skal i fremtiden gå hurtigere at tjekke, om revisorerne har gjort deres arbejde.
16. Risikomærkningen af investeringsprodukter skal gentænkes.
17. Forbud mod variabel aflønning til personer, der rådgiver ved salg af værdipapirer.
18. Pengeinstitutternes indbetaling til Indskydergarantifonden skal ændres fra indbetaling i forhold til størrelse som i dag til indbetaling i forhold til instituttets risikoprofil.

>>

>> Mange af anbefalingerne er allerede under gennemførelse, mens andre har lange udsigter eller er allerede fejlet af bordet. Bl.a. blev det første forslag vedr. ejendomsbeskatning øjeblikkeligt fejlet af bordet af erhvervs- og vækstminister Henrik Sass Larsen, som forklarede, at man politisk ønsker at anvende andre midler for at stabilisere boligpriserne.

Man kan også undre sig over, at spørgsmålet omkring Danske Banks størrelse ikke omhandles i anbefalingerne. Når en bank får en størrelse, som kan have en afgørende indflydelse på et lands økonomi, bør det tages alvorligt og ikke bare gemmes væk under større kapitalkrav til SIF'erne.

Hvad er reaktionerne på rapporten?

Finanstilsynet får i rapporten en skarp kritik for ikke at reagere hurtigt og kraftigt nok, da finanskrisen startede. Direktør i Tilsynet, Ulrik Nødgaard, vil ikke kommentere de konkrete vurderinger i rapporten, men lover, at når den næste finanskrise kommer, vil Danmark stå bedre rustet. "Dengang havde vi ikke beføjelserne til andet end at komme med gode råd til bankdirektørerne, om hvad de skulle. I dag har vi med beføjelserne fra Folketinget fået mulighed for at beordre dem til at følge vores beslutninger", siger Ulrik Nødgaard. De større beføjelser, som Tilsynet allerede har fået, og de stramninger, som er på vej, vil efter hans mening gøre det nemmere at styre bankerne fremover.

I Finansrådet, der er bankernes brancheorganisation, er man enig i nogle af betragtningerne i rapporten. "Vi er enige i rapporten om, at der er mange årsager til finanskrisen, og bankerne har bestemt et medansvar. Vi har ydet nogle lån, vi ikke skulle have ydet", siger Jørgen Howitz, administrerende direktør i Finansrådet.

I Nationalbanken er man enig i vigtigheden af at have en sund økonomi i bankerne. "Udvalgets rapport viser, hvor vigtigt det er at forebygge kriser gennem et solidt makroøkonomisk og finansielt fundament", skriver nationalbankdirektør Lars Rohde i en pressemeddelelse.

Erhvervs- og vækstminister Henrik Sass Larsen fortæller, at man generelt kommer til at kigge på samtlige pengeinstitutter, deres funding, hvilken eksponering de har på markedet, og hvilke risici de tager. "Jeg bemærker mig, at branchen i stigende omfang er ved at indrette det sådan, at man tager mindre risici, og det synes jeg er meget tilfredsstillende", siger Henrik Sass Larsen. Men Henrik Sass Larsen holder ikke fast ved det, som socialdemokraterne tidligere har sagt: At det er u hensigtsmæssigt at have så store banker. "Vi er gået en anden vej end det, vi i sin tid anbefalede, da vi indledte en diskussion omkring bankpakkerne. Og det er at arbejde på at polstre bankerne så stærkt, at vi ikke får problemer med de store systemiske banker". En af konklusionerne fra rapporten er, at den da-

værende VK-regering bærer et stort ansvar for, at finanskrisen ramte Danmark så hårdt på grund af en lempelig finanspolitik op til krisen. Men det giver de konservatives gruppeformand og daværende økonomiminister i VK-regeringen, Brian Mikkelsen, ikke meget for. Han kalder rapporten for "historie-skrivning". Brian Mikkelsen fortsætter: "Det er altid nemt at være bagklog. Vi havde en opposition, som ville føre en ekstremt lempelig politik, og vi forsøgte at holde igen på økonomien. Det politiske klima dengang var, at man skulle føre en lempelig politik. Og at oppositionen dengang anklagede regeringen for at være for sparsommelig. Vi forsøgte at finde en mellemvej. Men set tilbage, så er der ikke nogen tvivl om, at det ville have været bedre, hvis vi ikke havde brugt så mange penge og havde haft et reelt udgiftsstop også i den offentlige sektor".

Hvad mangler i rapporten?

Rapporten beskriver klart den uahæmmede øgning i pengeinstitutternes udlån, som fandt sted i 00'erne, og som var hovedårsagen til krisen. Flere gange nævnes den manglende mulighed for at regulere udlånene, og det konstateres også, at hverken pengepolitikken via renten eller Nationalbanken er i stand til at dæmpe op for denne styring. Derfor virker det besynderligt, at udvalget ikke holder fast i problemet og forsøger at komme med løsninger derpå.

Som følge af den store udlånsstigning blev landet oversvømmet med likviditet (dvs. penge), som der ikke var produktionsstigning og værdier bag. I stedet blev pengene anvendt til placering i fast ejendom og værdipapirer, hvilket naturligvis medfører stigende handelspriser og prisbobler. Denne udvikling er naturlig i et pengesystem, hvor pengeskabelsen er blevet privatiseret og overdraget til private virksomheder, som alene har til formål at skabe størst muligt overskud til ejerne.

Løsningen på dette centrale problem ligger lige for og kan kun ske ved, at Nationalbanken tager pengeskabelsen tilbage og på den måde styrer mængden af likviditet i landet - i stedet for at lade denne afgørende opgave ligge i private banker. Nu 5 år efter krisens start har vi den modsatte situation (at bankerne ikke låner tilstrækkeligt ud). Dette ville også være løst i form af Nationalbankens styring af likviditeten.

Kilder:

Dagbladet Information

Dagbladet Børsen

www.epn.dk

www.dr.dk

Rapporten kan downloades her:

<http://www.evm.dk/publikationer>

DET ER SELVE DET ØKONOMISKE SYSTEM, VI MÅ SE PÅ OG ÆNDRE

Af Jakob Mikkelsen, formand for JAK Danmark og medlem af Syntesetanken

Indlægget er sendt til Information, der ikke bragte det med den begrundelse, at det lå meget tæt på flere andre indlæg, der var på vej i trykken! Herefter bragt på netmediet modkraft.dk og Retsforbundets hjemmeside som link.

Nu er Rangvid-rapporten kommet, og mange mener, at krisen er ved at være slut. Mange mener dog også, at det blot er et spørgsmål om tid, før vi får en ny krise. Det synes at være tendensen, at vi må acceptere kriserne, og at vi ikke vil være i stand til at forudse dem, da de kan komme, hvornår det skal være. Den tanke, at det er selve systemet, det er galt med, er endnu ikke slået ned i folk, der kommer til orde. Der er fra forskellig side forslag til at ændre på systemet, og der er også enkelte bud, der kunne bidrage til et bedre system, men selve grundproblemet synes der ikke at være nogen, der for alvor tager fat i.

Hvad er så det helt grundlæggende problem i det nuværende økonomiske system? Eller rettere: Hvad er så de grundlæggende problemer i det nuværende økonomiske system?

Det første, jeg vil slå ned på, er den simple fejlopfattelse, at man kan tjene penge på penge. Det er ikke tilfældet. Man kan måske med sit eget begrænsede overblik naivt tro det, men det er ikke tilfældet. Man kan højst skabe en ubalance, der falder ud til ens egen fordel, så nogle andre får mindre i samme grad, som man selv får mere. Der synes endog i vort samfund at være en temmelig forkvaklet indstilling til magt og rigdom, en indstilling, hvor man ligefrem beundrer og tilgodeser mennesker, der kan spekulere sig til velstand og rigdom. Det er sygt! Penge er og bliver kun et byttemiddel for at gøre hverdagen smidig, og penge har ingen værdi i sig selv. Før du, kære læser, slår dig på lårene af grin, skal du huske på, at penge jo repræsenterer en købekraft, en købekraft de kun har fået ved, at der er frembragt værdi – eller rettere: sådan burde det være. Det er nemlig ikke tilfældet, og det skyldes, at penge sprøjtes ud i samfundet gennem opskrivning af værdierne, som vi sidst så det med priserne på ejendommene op gennem nullerne. Ejendommene blev jo ikke mere værd, selv om man kunne belåne dem mere.

Vi bliver nødt til at forstå, at penge som sagt repræsenterer en købekraft, og at der derfor skal være en balance mellem vareudbuddet og købekraften. Når det ikke er tilfældet, går det galt. Nu befinder vi os i en kredittlemme, siges det. Men er det nu også sandt? For mig at se er det ikke tilfældet. Bankerne svømmer i penge, men kan ikke låne dem ud på grund af de restriktioner, der er indført, primært fordi man undlod at gøre noget, da man burde have gjort det. På den måde bliver der for få penge i systemet, og vi får en nedadgående spiral. Politikerne forsøger at gøre noget, men kan kun stramme op, da der til stadighed bliver færre penge, og de har kun meget begrænset indflydelse på pengeskabelsen.

Der er en meget uheldig sammenblanding af borgernes daglige omsætning og spekulationsøkonomien, hvilket kunne have kørt Danmark fallit, hvis Danske Bank var gået ned. Når Jesper Rangvid taler om, at 6 % af bankmarkedet var usundt, har han ikke regnet de banker med, der blev reddet af

bankpakkerne. Så vil det straks være helt andre og problematiske størrelser, vi taler om. Derfor må vi have adskilt den daglige husholdningsomsætning for private og virksomheder fra de risikobetonede investeringer, idet begge dele foregår i bankerne. De kan adskilles ved at omdanne de eksisterende banker til investeringsbanker uden råderet over folks indeståender på anfordringskonti. På den måde ville bankerne kun have råderet over den indskudte

risikovillige kapital. De ville stadig kunne tilbyde kunderne en service i form af anfordringskonti - en service, de ville kunne beregne sig et gebyr for, men de ville skulle stille sikkerhed for disse midler i form af deponerede indskud i Nationalbanken af samme størrelse. På den fiks måde kommer vi omkring indskydergarantien, der helt automatisk dækker alle indskud uden grænser, altså bortset fra de indskud folk gør i investeringsbankerne for at få afkast af deres penge.

Men hvor skal folk så placere deres opsparing, hvis de ikke vil risikere at tabe det hele? Det vil her være en mulighed at oprette en samfundsbank, hvor borgere og virksomheder risikofrit kan placere deres overflødige midler. Samfundsbanken skal tjene flere formål: Dels - som nævnt - at modtage indskud fra borgere og virksomheder, der ikke går efter et afkast, men efter at sikre deres penge. Samfundsbanken kan så bruge de indskudte penge til at finansiere fast ejendom og statslige og kommunale

anlægsprojekter, hvor pengene er sikre. Her vil indskydergarantien også være 100 %.

Pengeskabelsen skal ske i Nationalbanken, der på den måde får magt over pengemængden, og pengene stilles rentefrit til rådighed for investeringsbankerne og Samfundsbanken i det omfang, der er brug for det. Der er en pointe i, at pengeskabelsen skal ske rentefrit: Så får vi styr på gældsspiralen, der er forårsaget af renteprikket (de tilskrevne renter modsvarer jo netop ikke af en tilsvarende produktion, hvorfor der kun dannes mere gæld).

Jeg er klar over, at dette kan være svært at forstå, hvis man er vant til at tænke i udbytter og investeringer med hurtige afkast. Denne tankegang er vi imidlertid også bedst tjent med at slippe af med, idet det er en sådan tankegang, der stimulerer grådigheden.

Der er dog et par ting mere at sige om Samfundsbanken: Det er, som det fremgår, ikke en bank som alle andre banker. Flere politikere har været ude med tanker om en samfundsbank i flere omgange gennem de seneste år, men de har ikke villet være konkrete, og som jeg har opfattet det, har de blot en vag forestilling om en bank, der vil låne penge ud, hvor de kommercielle banker ikke vil. Det holder ikke!

Samfundsbanken skal bestå af et net af afdelinger ud over landet, styret lokalt - ikke af politikere, men af folkevalgte bestyrelser. På den måde forsøger vi at sikre den lokale forankring til gavn for lokale investeringer og lokal udvikling, og jeg ser ikke disse afdelinger af Samfundsbanken som modsætninger til lokale investeringsbanker, men tværtimod som konstruktive samarbejdspartnere. Samfundsbanken ledes af en repræsentantskabsvalgt bestyrelse og den af denne indsatte daglige ledelse. Samfundsbanken udpeger halvdelen af Nationalbankens repræsentantskab.

I TV2 NEWS var den økonomiske krise på dagsordenen i dag (22. sept. 2013), og til sidst spurgte studievært Kurt Strand så deltagerne, hvad vi har lært af krisen. Jeg skal undlade at gentage alle svarene, men kun referere et enkelt, meget betegnende svar: Vi skal huske, at bankrådgiveren ikke altid varetager kundernes interesser, men er sælger af bankprodukter! Det rigtige svar var ikke blandt dem, nemlig at vi burde have lært, at vi skal være mere åbne over for nye tanker og nye økonomiske modeller og lade os inspirere af det, der bevæger sig i periferien. Det er herfra, al nytænkning kommer - selv om det kan være svært at fatte, hvis man selv sidder i centrum!

SVERIGE – DANMARK: 1 -1

Af Chresten Heesgård Ibsen, bestyrelsesmedlem, JAK Danmark

Fredag den 22. november 2013 drog tre bestyrelsesmedlemmer på tur til JAK hinsidan: Uffe Madsen, som er medlem af JAK Medlemsbank i Sverige – Jakob Mikkelsen, der er formand for JAK Danmark – og så jeg selv som novice ud i JAK, rentefri og – ikke mindst - svensk!

Der står 1 - 1 i rentefrie folkebevægelser! Det kunne jeg konstatere efter en tætpakket weekend i november med ikke færre end 85 deltagere fra hele Sverige. Samt tre fra Danmark. JAK Sverige er vokset siden 1965, hvor JAK Riksförening har gennemgået en ret vild udvikling og vækst (altså i ordets gode forstand), som man godt kan drømme om, når man kommer fra JAK Danmark.

Organisationen hedder i dag JAK Medlemsbank og har omtrent 39.000 medlemmer, som alle er kunder i banken. JAK Sverige og Medlemsbanken er nemlig én og samme. Er man kunde i JAK, er man også medlem - ganske simpelt.

Chresten i Kreditklassen

Weekenden bød på masser af kurser. Jeg tog på flere – herunder kurset i at kreditvurdere. Det er pænt aktuelt, da mit firma har underskud på kassekreditte hele tiden. På kurset i kredit sad jeg sammen med en ung ingeniør fra Göteborg. Vi sad simpelt hen ned med papir og lommeregner, beregnede eksempler på de to vigtigste faktorer, nemlig:

- 1) Evne til at betale lånet tilbage
- 2) Hvor meget stilles som sikkerhed.

På et senere møde om søndagen tilføjede den karismatiske direktør Samuel Almedal i øvrigt, at folks villighed til at betale er en faktor, som JAK Medlemsbank også indregner, når de skal yde lån.

Intet sekt-agtigt over det

I Kreditkassen lærte vi også, at evnen regnes ud fra familiens indkomst minus nogle (svenske) standardtal for udgifter. En voksen koster 6.000 skr og et

barn 2.500 skr om måneden. Man tager altså den samlede indkomst, fratrækker leveomkostninger samt udgifter til lån. Så er det ganske nemt at se, om vedkommende kan magte at betale et lån tilbage.

Sikkerhed er en anden metode. Her gælder, at 1/3 af indkomsten fra en kautionist må tages med i regnestykket. Har man i stedet fast ejendom, kan man låne op til 85 procent af værdien.

Underviser: Bankens kreditchef.

Så er man da sikker på, at det ikke er et eller andet luftkastel-sekt-agtigt, og jeg kan med lethed tage hjem og forstå, hvorfor Folkesparekassens afdeling i Aarhus rigtig gerne ser et pant i huset for min kredit.

Drømmerejse til Folkrorelsens Ö!

Vi lærte om alt fra at realisere projekter til historien bag JAK Medlemsbank. Jeg var på kursus i at præsentere JAK – og det vil jeg så gøre herhjemme i Danmark snarest muligt. Vi hørte foredrag om økonomi, økologi, bæredygtighed og fællesskaber. Det fedeste i weekenden var dog, at alt var til debat. Alle blev hørt og kunne give deres idéer med. Vi debatterede økonomi, finanskrisen, jordens resurser, iværksætteri og meget meget mere. Og vi legede sjove og skøre lege i gymnastikhallen lørdag aften. Sjovt nok smuttede Uffe, da der var drømmerejse til Folkrorelsens Ö, så den oplevelse fik jeg helt selv (!).

Lidt for blå skjorte

Jeg bemærkede, at det var flest unge, som kom til Uxvalla Folkhögskola den weekend. Det skal vi sgu også i Danmark – have de unge med. Muligvis er de danske medlemmer mere spredt over hele det politiske spektrum end i Sverige, hvor jeg fornemmede, at min blå skjorte måske var lige blå nok.

Anyway: Jeg greb straks knoglen, da jeg kom hjem, ringede til Odder Højskole og er nu i gang med at planlægge en højskoleaften om JAK Danmark på Odder Højskole i foråret. Og så håber jeg, at vi får sat gang i noget, der minder om JAK skolen her i Danmark også.

JAK trodser tid, sprog og kultur

Sverige er foran på point, når det gælder at skabe en folkebevægelse omkring at gentænke økonomi. Og det er helt fantastisk at kunne tage til Sverige for at tanke ny energi til udviklingen af vores egen forening. Selv om de måske har udlignet, så er JAK Danmark stadig stærkt på banen, og vi har et levende bevis i JAK Skolen på, at ideerne bag systemet er både leve- og bæredygtige på trods af tid, sprog og kultur.

JAK Danmarks årsmøde

den 29. marts 2014 kl. 10.00-16.00

Mødet afholdes på Institut for X, Skovgaardsgade 3, 8000 Aarhus C

Program:

10.00-10.30 Velkomst, registrering og kaffe
10.30-12.00 Generalforsamling

Dagsorden:

1. Valg af dirigent
2. Valg af to stemmetællere, der ikke må være medlem af bestyrelsen
3. Valg af to referenter
4. Bestyrelsens beretning for det forløbne år til godkendelse
5. Regnskabet fremlægges til godkendelse
6. Bestyrelsens forslag til arbejdsplan og budget fremlægges til godkendelse
7. Indkomne forslag fra bestyrelse og medlemmer til behandling
8. Valg af formand (aktuelt i lige år)
9. Valg af bestyrelse: På valg er Morten – modtager ikke genvalg
10. Valg af revisor for ét år
11. Valg af revisorsuppleant
12. Eventuelt

12.00-13.00 Middagspause
13.00-14.15 Sune Vadsholt Lyster lægger op til eftermiddagens arbejde
14.15-14.45 Kaffe og møder i de lokale aktivitetsgrupper
14.45-15.45 Udviklingsarbejde i grupper
15.45-16.00 Kort orientering i plenum
16.00 Farvel og "kom godt hjem"

Sune Lyster skriver som oplæg:

100 års støv

K. E. Kristiansen var tænker, retoriker og højskolemand, da han i 1912 engagerede sig politisk og i 1931 stiftede JAK. Blandt hans mål var, at jordbesiddelser skulle ophøre, fordi de førte til vilkårlig formuedannelse, social ulighed og fattigdom.

I 2014 er Danmark et af verdens rigeste og mest lige lande. Landets vigtigste aktiv er ikke jord, men hjerner. Og man er fattig, når man er nødt til at give afkald på lottokuponerne den næste måned for at købe en iPad til barnebarnet. JAK's mål er således nået uden at ændre på jord-reglerne.

K.E. Kristiansen har været død for længe til at nytænke JAKs aktualitet og mål – hvilket han helt sikkert ville have gjort, hvis han stadig levede. Immervæk sidder en indspist flok gråsprængte georgianske nisser tilbage til JAK's (og Retsforbundets) medlems

møder og bekræfter hinanden i, at verden er afsporet. Imens zapper nissernes "uvidende" afkom imellem 80 kanaler på bredbånds-tv og nyder la dolce vita på Solkysten.

JAK har bedt mig om et oplæg, så vi nisser kommer til at se ud over almindelig vanetænkning, især lokalt. Det vil jeg gøre ved at stille spørgsmål og forsøge med svar fra økonomernes ABC: Hvem er JAK? Hvad vil JAK? Hvem er vi oppe imod? Hvordan når vi målene?

Sune Vadsholt Lyster, cand.merc. Har tidligere deltaget som frivillig, ansat og frontfigur i politiske projekter. I dag familiefar, medlem af Mensa, ansvarlig for dele af forretningsudviklingen i JYSK-koncernen og medlem af Folkesparkassens repræsentantskab.

INDTRYK FRA MEDLEMSMØDET I SILKEBORG DEN 12. OKTOBER

Af Erling Fundal, Slagelse

JAK SVERIGE:

En meget vigtig aktivitet er JAK skolen. Her afholdes der kurser af op til en uges varighed, hvor deltagerne får rejse og ophold betalt

Det var både opløftende og lidt forstemmende at være med for første gang. Den første følelse på grund af det flotte budskab, der slog igenem ved repræsentanterne fra JAK Sverige - og det andet, fordi det gik op for mig, at JAK Danmark, der har været læremester og inspiration for den svenske bevægelse, nu er blevet Lilleput, og Sverige nu er Gulliver.

Jeg vil prøve at gengive mit indtryk af præsentationen af JAK Sverige gennem mine egne noter og erindring, fordi jeg syntes, at det samlede budskab var så flot, og jeg vil "snyde", hvis jeg trækker på skriftligt materiale.

Sådan arbejder JAK Sverige!

JAK Sverige har en administrativ organisations-

struktur, som vi fik vist i oversigt i det første indlæg. Mange af de spørgsmål, der kom frem herunder, blev henvist til det næste indlæg, og vi kunne forstå, at det omfattede et lille, men

meget vigtigt hjørne i organisationsdiagrammet – aktiviteterne. Det er dem, der har bragt JAK Sverige op på et medlemstal på 39.000 eller i gennemsnit 0,4 % af befolkningen (hvis vi sammenligner med Danmark, kan man beregne sig til, at vi "mangler" mere end 20.000 medlemmer). I Sverige er der mere end 30 afdelinger fordelt over hele landet fra nord til syd. I år er der fx lukket to, men oprettet een ny.

En meget vigtig aktivitet er JAK skolen. Her afholdes der kurser af op til en uges varighed, hvor deltagerne får rejse og ophold betalt. Der kan også være

tale om kortere kurser, fx over en weekend. Dette er muligt, fordi bankdelen i JAK er en integreret del af hele JAK Sveriges organisation. På disse kurser formidles dels oplysninger om driften af selve pengeinstituttet og dels filosofien bag og nødvendigheden af JAK pengeinstitutter som et alternativ til den gængse bankdrift. Det er også JAK skolens medarbejdere, der står for afholdelse af korte lokale kurser.

Hvis nogle borgere (8 medlemmer) har ytret ønske om at stifte en lokalafdeling, kan der afholdes et første møde, hvor bl.a. områdets størrelse afgrænses. Der indsendes en ansøgning, som vurderes af bestyrelsen, der udarbejder en arbejdsvejledning (forretningsorden). Der kan privat afholdes oplysende møder for interesserede.

Resultatet ser man som nævnt ovenfor på medlemstallet. Der er i tillæg hertil brugere af pengeinstituttet. Foruden låntagere, sparere og medlemmer (ejere) kan der også forekomme stødsparere, der overlader deres lånepoint til nye medlemmer, så de ikke selv skal sørge for at opspare lånepoint. Det kan fx være kommuner, der støtter nyetablerede lokale virksomheder med rentefrie lån på den måde. Det var så første del af dagens program. Meget forfriskende synes jeg - og meget nyt stof for mig.

Aktivitetsgruppe i Slagelse?

Efter en god frokost var det med at smøge ærmerne op. Nu var jeg ene om at repræsentere JAK Slagelse, men jeg har en nydannet gruppe bag mig, som jeg vil sammenkalde snarest med henblik på at igangsætte nogle af de ideer, der fremkom under eftermiddagens workshop og inspireret af JAK Sverige. Indsatsen vil først og fremmest for os gå på at få nye medlemmer i JAK Slagelse, og det kommer til at hvile på en frivillig indsats. Som nystartet lokal aktivitetsgruppe har vi 8.000 kr., og vi regner med at kunne få lidt sekretariats-assistance og en smule økonomisk tilskud, fx til leje af stande og lignende, fra pengeinstituttet og så bruge af allerede trykt brochuremateriale og måske få trykt lidt nyt. Men det vigtigste vil være, at vi bærer det personlige budskab ud, hvor mennesker mødes.

Hvilke steder kan vi så gøre opmærksom på, at JAK er et godt fungerende pengeinstitut, som hviler på et godt idégrundlag? Det vil være lokale markeder (Kongskilde, Bregentved, Veteranbil træf, walk-a-ton, Christiania, træf i nye samfund (fx Torup ved Melby, Andelsboligforeningen Munkebo ved Roskilde) samt byfester med boder. Messer er også muligheder, der bør holdes øje med. Ved disse træf er samtalen vigtig, og vi kan tilbyde træf privat (Tupperware modellen)

Vi kan arrangere foredrag, når vi har vakt interessen hos et vist antal personer, og invitere dem til foredragsaftener (temamøder) med gæster. Temaer kan fx være: Alternativ energi – Energi og adfærd. Der kan måske arrangeres kurser (studiekredse) under AOF eller FOF med temaer som: JAKs forslag til økonomisk model – Økologi - JAK i Norden.

En mulighed, der ligger lige for, er at tage direkte kontakt til muslimske organisationer for at oplyse om ideerne om det rentefrie samfund (direktionen i JAK Andelskassen Slagelse har allerede følere ude i den retning).

Der er således mange ideer at tage af. Meningen er nu, at vi i gruppen mødes og vælger hvilke af de mange forslag, vi først vil tage fat på i praksis. Senere kan tænkes at få arrangeret kurser i det små, fx blot éndagskurser lokalt. Lidt efter lidt kan vi så komme ad den rette vej frem!

A portrait of Lone Klit Malm, a woman with long, curly blonde hair, smiling. She is wearing a grey jacket over a dark top. The background is a blurred outdoor setting with trees and foliage.

Det er okay at tage ét skridt ad gangen

”...Bare det er i den rigtige retning”, siger Lone Klit Malm. På relativt få år har hendes engagement i økologi og landbrug udviklet sig til en dybfølt interesse for en bæredygtig økonomi til gavn for samfundet. Nu har hun rettet sine ambitioner mod en plads i Folkesparekassens bestyrelse.

Tekst og foto: Lars Kjær Dideriksen, chib pressebureau

”Jeg har nok altid tænkt, at tingene skal hænge sammen og give mening,” siger Lone Klit Malm. Den 45-årige projektleder i Økologisk Landsforening kalder sig selv for et udpræget gennemsnitsmenneske – med mand, tre børn, hus og bil i Hinnerup udenfor Aarhus. Dog ikke gennemsnitlig i betydningen ligeglad. For der er noget, der har naget hende gennem årene.

Første skridt er økonomi

”Jeg tror ikke, jeg er den eneste, der tror på, at der må være en anderledes måde at gøre tingene på. Det bør være muligt at finde en bedre balance,” siger hun og nævner den underliggende følelse af, at vi mennesker forbruger for meget og har et forkert fokus på økonomisk vækst.

Lone Klit Malm kom frem til, at økonomi kunne være et godt sted at starte. I 2011 skiftede hun og familien bank fra Nordea til Folkesparekassen. ”Det er okay at være en gennemsnitsfamilie og tage ét skridt ad gangen. Jeg tror, at man kører sur i det, hvis man prøver at revolutionere hele sit liv om på én gang og bliver vegetar, sælger bilerne og flytter ind i en jordhule,” siger hun og griner lidt. ”Bare det går i den rigtige retning. At skifte bank

var første skridt for os – og det har vi bestemt ikke fortrudt!”

Inden da havde hun dog taget et lige så vigtigt skridt.

Et eller andet var forkert

”Inden vi skiftede bank, meldte jeg mig faktisk ind i JAK Danmark i 2010. Det var jo ikke så dyrt. Jeg havde sammen med kolleger i mit tidligere job diskuteret økonomi i landbruget og set, at det burde være anderledes. Dog uden at kunne sætte fingeren på hvordan. Så jeg søgte på internettet efter ’alternativ økonomi’ og fandt som det første JAK Danmark,” fortæller Lone Klit Malm, der hurtigt meldte sig ind uden helt at vide, hvad det gik ud på. ”Jeg var lidt usikker i starten, men jeg havde et dybfølt behov for at finde ud af andre metoder at tænke økonomi på. Men det med renternes skadelige virkning, det var jeg helt med på.”

Siden er hendes interesse og engagement i JAK Danmark vokset støt. Tidligere i repræsentantskabet, men også ved at deltage i arrangementer og være med til at arrangere en række møder i Økologiens Hus i Aarhus. Her arbejder hun til dagligt med projekter med fokus på økologisk biogas.

Snusfornuft, ja tak

Lone Klit Malm er uddannet kemiingeniør og arbejdede tidligere med miljø i et staldbyggefirma. "Jeg vil elske at arbejde med landbrug. Også i fremtiden. Det er så fascinerende. Og det bliver selvfølgelig økologiske landbrug," siger hun.

Hendes tidligere arbejde fik hende til at tænke, at der måtte være noget galt samfundsøkonomisk, hvis landmænd skal gældsætte sig for evigt for at drive et landbrug.

"Det er jo nærmest som dengang med IT-boblen, hvis en hektar til en værdi af 80.000 kroner koster 400.000 kroner," siger Lone Klit Malm.

Hun synes, at bytteøkonomi og nærhedsprincipperne passer godt sammen med økologi.

"Det handler om bæredygtighed. At penge bliver koblet på noget, der har reel værdi, og der ikke foregår spekulation. Jeg synes ikke, at penge skal være en handelsvare. Det tiltaler mig, at en bank bruger noget snusfornuft og ikke skal skabe overskud til aktionærer, men kun til den buffer, som loven kræver og så løn til de ansatte."

Lone Klit Malms idéer og holdninger får muligvis mere luft under vingerne i 2014.

En god start

Lone Klit Malm kan lide, at JAK Danmark er forening med en stærk tro på en anderledes økonomi-struktur, men som samtidig er åben for dialog med andre. Og i 2014 stiller hun op til bestyrelsen i Folkesparekassen, hvor hun allerede er valgt ind i repræsentantskabet. Her sidder hun ved siden af Chresten Ibsen, som hun har startet en lokal forening med navnet JAK Aarhus sammen med.

"Vil bare gerne snakke med folk om alternativ økonomi. Det kunne f.eks. også være med studerende. Vi vil være åbne for andres tanker, inspirere og blive inspirerede. Jeg synes, det kunne være sjovt at diskutere samfundsøkonomi på et lokalt plan i en mindre storby," siger Lone Klit Malm, der har haft meget ud af at deltage i diskussioner og møder i JAK Danmark.

"Vi er nye i JAK. Jeg ved ikke alt. Men jeg kan fornemme, at det er en god idé. Mange medlemmer har været med længe. Men de har været meget åbne for at få nye medlemmer ind, så jeg har virkelig følt mig velkommen," siger hun.

De første skridt er hurtigt blevet til flere. De næste bliver ud fra en klar overbevisning:

"Jeg tror, at samfundet bevæger sig i retningen af mere fællesskab og krav om mening med det, vi gør. Vi kan godt tænke økonomi på en anden måde."

"Det handler om bæredygtighed. At penge bliver koblet på noget, der har reel værdi, og der ikke foregår spekulation. Jeg synes ikke, at penge skal være en handelsvare".

Økologiens Hus

PORTRÆT AF HANS MELGAARD

En særdeles aktiv mand med sine meningers mod

Af Poul Busk Sørensen

A portrait of Hans Melgaard, an elderly man with white hair and a beard, wearing glasses and a blue jacket. He is smiling slightly. In the background, other people are partially visible, including a man with glasses and a woman with red hair.

Læseren tror måske, at det er en fagforeningspamper, vi har med at gøre, men sandheden er, at Hans Melgaard alle årene har passet sit daglige job som gartner på forskellige arbejdspladser og så udført det faglige arbejde i det, vi andre kalder fritid.

I efteråret 1966 var jeg 28 år gammel til et af mine første møder i JAK Københavns lokalkreds, hvor aftenen var helliget et besøg af en af datidens JAK koryfæer, der fortalte om idegrundlaget og det aktuelle arbejde i Landsforeningen og i JAK Banken. Som nyt medlem indtog jeg lytterens rolle og – tro det eller lade være – stillede ikke et eneste spørgsmål.

Knapt så tilbageholdende var en 30-årig gut fra Birkerød. Han gik i et insisterende sprog hårdt på taleren og var ikke tilfreds med det første, det bedste svar. På et tidspunkt gav hans søde kone hans jakke et kærligt træk.

Det var mit første møde med Hans Melgaard, og det er i JAK regi blevet til ikke så få i de forløbne næsten 50 år. Jeg har fx ikke tal på de mange timer, vi sammen har tilbragt i tog og på færge til og fra JAK møder og kurser i Jylland.

Et liv med JAK

Hans Melgaard er født i Sæby i Nordjylland som søn af den i JAK kredse kendte Alfred Melgaard. Hjemmet var præget af JAK, og Hans var som 12-årig til sit første JAK møde. Faderen var i bestyrelsen for lokalkredsen. Senere var Alfred Melgaard en fremtrædende figur i arbejdet med JAK fællesskasser og andelskasser i Nordjylland.

Hans benyttede også JAK i praksis. Da han var blevet udlært som gartner i 1956, fik han arbejde i Sverige og var i stand til at sætte et pænt overskud i JAK Fordelingssystemet og senere JAK Banken.

I 1962 var Hans blevet gift med Birthe, og opsparingen og lånemulighederne i JAK blev i 1963 anvendt til køb af hus på adressen Sjælsøvej ved Birkerød i Nordsjælland. Her boede ægteparret indtil 2005, hvor de fik mulighed for at flytte ind i en af Gartnernes Stiftelses lejligheder i Brønshøj, og i disse nye omgivelser kunne ægteparret fejre guldbryllup i 2012.

JAK tanken havde fænget hos Hans, der var aktiv (mange år som kasserer) i JAK Frederiksborg amtskreds. I slutningen af 1960'erne og begyndelsen af 1970'erne var der et rigt JAK liv mange steder i landet, fx samarbejdet "JAK øst for Storebælt", som arrangerede mange møder og kurser – Hans var en aktiv deltager i dette arbejde. I en periode var han også medlem af bestyrelsen for Landsforeningen JAK. Da JAK lokalkredsene i 2001 blev samlet i regioner, var Hans Melgaard den første formand for JAK Region Øst- og Nordsjælland.

Hans Melgaard har ofte ladet andre JAK folk holde de flotte taler og har hellere sat en ære i, at alt det praktiske var på plads og blev afviklet korrekt. Når vedtægter og forretningsordener skulle udføres uden risiko for misforståelser, kunne enhver formand og direktør med sindsro overlade dette arbejde til ham.

Fælleskassen som pengeinstitut

Efter JAK Bankens fusion med Bikuben 1. januar 1973 var der nogle år mismod i JAK kredse ud over landet, men da bl.a. skribenten på denne artikel indbød til samarbejde om et nyt praktisk tiltag, var det intet problem at få Hans Melgaard med i arbejdet, og det var en også en sejr for ham, da Fælleskassen med hovedsæde i København blev oprettet i 1985.

Det har været glædeligt for Hans at være med til at præge Fælleskassens udvikling fra de 140 brugere ved stiftelsen i 1985 til de næsten 6.000 andels-havere og kunder i dag – hvor de 2 medarbejdere er blevet til 17 – og de 35 m² i Rantzausgade først blev til 202 m² i Korsgade og nu 413 m² på Bülowvej.

Hans har i samtlige 28 år været medlem af repræsentantskabet, de 12 år som formand samt nogle år som næstformand. Ingen i Fælleskassen var i tvivl om, at det var en trænet organisator, der var andelshavernes førstemand. Repræsentantskabsmøderne er blevet gennemført uden slinger i valsen – væsentlige emner blev gennemdrøftet på særlige temamøder - der blev ført kontrol med medlemmernes fremmøde, så det kunne vurderes, om det var rimeligt, at de genopstillede. Der blev løbende holdt møder mellem formand og næstformand i repræsentantskabet og bestyrelsens ditto.

På højskole og i radioen

Efter at have aftjent sin værnepligt som militær-nægter – 22 måneder i Gribskovlejren – tog Hans Melgaard 6 måneder på højskole. Her var han gennem en studiekreds med i en række radioudsendelser, der satte fokus på unges deltagelse i demokratiet. Danmarks Radio udgav i den forbindelse grundbogen "Demokrati – kommer det mig ved?".

Denne optræden i æteren gav lyst til at søge indflydelse, hvor det var muligt, og man må sige, at lysten til at blande sig og arrangere stadig er intakt for den 77-årige folkepensionist.

Første step blev at repræsentere højskoleeleverne

Dansk Ungdoms Fællesråds styrelse og forretningsudvalg. Andre unge var dengang de to senere borgmestre Erik Fabrin og Hans Toft – samt Ole Løvig Simonsen, der blev gruppeformand for Socialdemokratiet i Folketinget.

I Højskolernes sekretariat samarbejdede Hans med folketingsmedlemmerne Knud Heinesen, Orla Møller og Robert Pedersen. Det gav en meget lærerig indføring i, hvordan Folketinget fungerer, også internt.

Endnu en opgave var som medlem af Højskolefondens udvalg at uddele penge til fattige højskoleelever.

Fagligt aktiv gartner i 60 år

Hans kom 15 år gammel i lære som gartner. Allerede i sin læretid blev han medlem af Gartnerforbundet og er det stadig, nu som 77-årig bl.a. formand for Gartneres Seniorklub (der har et aktivitetsprogram, som kan tage pusten fra de fleste).

I en bog om Gartneres Fagforening kan man læse om det omfattende faglige arbejde, Hans Melgaard har udfoldet – fra den første post som fanebærer-suppleant for Gartnerforbundet i Lyngby/Søllerød til formand for Gartneres Landsklub 1986-2004. Det indebar bl.a. at være redaktør for bladet GARTNEREN (som i mange andre foreninger måtte redaktøren skrive de fleste artikler selv). Gartnerforbundets 100 års jubilæum blev markeret med et særnummer på 40 sider.

Ved at studere omfanget af de opgaver, en fagligt aktiv formand må påtage sig, kan man ikke undgå at blive ret imponeret. Der er opgaver inden for uddannelse, miljø, forholdet mellem faglærte og ufaglærte, overenskomster, strejker og blokader, studierejser - og mange andre store og små sager i en lind strøm.

Så tror læseren måske, at det er en fagforenings-pamper, vi har med at gøre, men sandheden er, at Hans Melgaard alle årene har passet sit daglige job som gartner på forskellige arbejdspladser og så udført det faglige arbejde i det, vi andre kalder fritid. Kun ved overenskomstforhandlinger og lignende, hvor dagtimer måtte tages i brug, har organisationen dækket den tabte arbejdsfortjeneste.

Sur gammel mand i TV Charlie

For nogle år siden var udsendelsesrækken "7 sure mænd" på TV Charlie meget populær. På et tidspunkt fik Hans Melgaard en opfordring til at være med på holdet. Efter en times audition på Nordisk Film lå der et tilbud om at medvirke i 8 udsendelser. Hans medgiver, at det var anstrengende, men sjovt. Hvor mange på 70 år har stået på Roskilde Festival og rappet sin egen tekst? Eller som en mand uden kørekort at køre ræs med Jan Magnussen, mens en lægebil stod klar i umiddelbar nærhed. Hvad fik en "TV-star" så for det? Ingenting i kroner og øre, men en oplevelse for livet.

Det er også blevet til et 3 minutters interview i TV2 Nyhederne i anledning af den store demonstration 8. juni 2010 i protest mod regeringens indgreb i dagpengene. TV fik historien om, at alder ikke er nogen hindring for at være faglig aktiv.

Har JAK en fremtid?

Erfaren mand er god at gæste. Hans Melgaard har kendt JAK i 65 år, så det er naturligt at spørge ham, at han har en mening om JAK's muligheder i nutid og fremtid.

Det er ikke de mest optimistiske toner, han slår an. Medlemstallet i Landsforeningen er i hans levetid faldet fra over 5.000 til nu omkring 500. I perioder med god gang i det praktiske arbejde, fx J.A.K. Banken, har endnu flere dog taget del i det økonomiske samarbejde. Det er derfor nødvendigt, at der hele tiden er "noget at byde på" ved siden af teorien om det rentefrie samfund.

Hans forstår ikke, at meningsfæller bruger tid og kræfter på at kæmpe mod hinanden, fx visse JAK kredses modstand mod Fælleskassen, fordi den af simpel nødvendighed af hensyn til god kundepleje måtte vælge en anden administrativ partner end Foreningen af JAK pengeinstitutter. Arbejdsgrundlaget med rentefrie indlån som grundlag for lavtforrentede udlån er jo fortsat det samme som ved Fælleskassens start i 1985.

JAK Danmark bør fortsat "tænke tanker" om det rentefrie samfund og skal være åben over for et samarbejde med beslægtede tankegange. Om Syntesetanken er det rigtige forum, er Hans Melgaard lidt reserveret overfor, men der findes

et væld af foreninger med almene interesser. Om JAK's gennem tiden totale afvisning af kontakt med politiske partier fortsat skal være retningslinjen, kunne også vurderes.

Har man stiftet bekendtskab med Jord-Arbejde-Kapital, har det sat i tanker i gang. Det er også tilfældet hos Melgaard, der håber, at han endnu i mange leveår får mulighed for at betale det årlige kontingent – og den til enhver tid siddende ledelse og redaktion slipper nok heller ikke for en kommentar en gang imellem!

I forbindelse med dette portræt udtrykte Hans Melgaard ønsket om, at JAK Bladet trykte Halfdan Rasmussens digt "Kæden", da det er med til at vise, hvad han står for.

KÆDEN

Tekst: [Halfdan Rasmussen](#)

Musik: [Benny Andersen](#)

Kun den som er sig selv bevidst
kan ændre denne ulvetid.
Der findes ingen ønskevist
som kan erstatte kamp og strid.
Det eneste vi har i dag
at sætte op mod magt og vold
er styrken som udspringer af
de svages stærke sammenhold.

Alene er du kun en brik
i større magters rænkespil.
Men samlet er vi stadigvæk
den største enhed der er til.
En kæde smedes led for led.
Og hele kædens kraft beror
på din og min samhørighed
med mennesker på denne jord.

Man prøver på at binde os
til drømmen om et tomt forbrug.
Men de skal aldrig finde os
som slaver ved et ædetrug.
Læg hånden i min hånd og mærk
at slaveriet er forbi.
Byd magten trods. Gør kæden stærk
og slip de bundne kræfter fri.

Nyvalgt repræsentantskab lover godt for fremtiden

Tekst: Mads A. Velbæk, formand for bestyrelsen i Folkesparekassen

Der var valg til Folkesparekassens repræsentantskab den 26. oktober på Hotel Scandic i Silkeborg. Godt 120 garanter havde fundet vej til mødet, og med medarbejdere var vi oppe på 150.

Tilbageblik

I bestyrelsens beretning kiggede vi 4 år tilbage til det tidspunkt, hvor vi sidst havde valg til repræsentantskabet. Dengang havde vi lige taget hul på den dybeste krise siden 1930'erne. Mange pengeinstitutter har siden måttet lade livet, og både virksomheder og private har været påvirket af krisen. I Folkesparekassen har vi ikke været ramt direkte og kun i beskedent omfang hos vores kunder. Vores holdninger til spekulation har været med til at sikre, at vi ikke er blevet ramt af krisen.

Til gengæld er vi ramt af, at andre pengeinstitutter er kommet i uføre og ikke mindst af de meget omfattende reguleringer og krav, der er kommet til banksektoren. Men vi har været i stand til at modstå kravene. Både til indbetalingerne til fallerede pengeinstitutter og de store administrative krav. I december

2012 havde vi ordinært besøg af Finanstilsynet, der gav os det blå stempel. Vi har derudover fusioneret med JAK Andelskassen Varde og Ebeltoft Andelskasse, hvorfra vi har haft tilgang af nye kunder og fået forøget egenkapitalen.

60 opstillede kandidater

I alt 60 garanter stillede op til repræsentantskabet. Det fandt vi glædeligt i bestyrelsen, for så der var flere at vælge imellem. Jeg vil gerne benytte lejligheden til at takke de garanter, der stillede op. Både de valgte, men selvfølgelig også dem, der ikke kom ind.

Fornylse i repræsentantskabet

Der er kommet 15 nye garanter i repræsentantskabet, så knap en tredjedel er udskiftet. Her i blandt er 2 garanter fra Ebeltoft og 2 fra Varde kommet ind som følge af vores sammenlægninger.

Repræsentantskabet rummer mange forskellige kompetencer og der er en god fordeling på alder, køn, erhvervsbaggrund og interesser. Det lover godt for arbejdet i repræsentantskabet, og sikrer en god og kvalificeret debat på repræsentantskabsmøderne. Det øger samtidig muligheden for at finde egnede kandidater til bestyrelsen i fremtiden.

Aktiviteter i repræsentantskabet

På repræsentantskabets forårsmøde er de formelle aktiviteter i fokus med godkendelse af regnskabet og af bestyrelsens beretning samt valg til bestyrelsen.

På efterårsmødet er der mulighed for at behandle andre emner. For eksempel at få indlægsholdere til at komme med inspirerende indlæg, diskutere Folkesparekassens værdigrundlag eller arbejde med Folkesparekassens strategi.

Repræsentantskabet og lokalrådene

Vi har to meget velfungerende lokalråd i Odense og Aarhus, samt et nyoprettet lokalråd i Ebeltoft. Vi forsøger ihærdigt at få et lokalråd etableret i Silkeborg.

Lokalrådene er et stort aktiv for Folkesparekassen, hvor de engagerede deltagere planlægger aktiviteter for kunder i lokalområdet. Vi har i tidens løb haft mange velbesøgte arrangementer tilrettelagt af vores lokalråd. Jeg vil gerne opfordre til, at såvel de der blev valgt ind i repræsentantskabet, samt andre med lyst til at arbejde for Folkesparekassen bakker op om lokalrådene, så vi kan sikre, at det gode arbejde fortsætter. ■

Er du tilmeldt vores nyhedsmail?

Få de aktuelle nyheder direkte i din indbakke. Tilmeld dig nu på folkesparekassen.dk

Læs også:

- Garantmøde 2013 - Her er det nye repræsentantskab
- Familien forenes i Silkeborg
- Nyt fleksibelt lån fra Totalkredit
- Åbningsreception i Odense

Garantmøde 2013:

Her er det nye repræsentantskab

Børge Mortensen
Silkeborg. 64 år. Autohandler og medejer af et ejendomsselskab. Medlem af Folkesparekassens bestyrelse.

Chresten Heesgård Ibsen
Aarhus. 38 år. Kommunikationskonsulent og chef i kommunikationsvirksomheden chib pressebureau.

Asger Svendsen
Silkeborg. 59 år. Arbejder som disponent i en trælasthandel og er en del af bestyrelsen i Ejstrupholm Varmeværk.

Dorris Nissen
Silkeborg. 42 år. Landbrugsuddannet og driver sammen med sin ægtefælle et landbrug med "kvæghotel".

Dorte Vest
Odense. 57 år. Ansat i Folkesparekassen Odense. Deltager i lokalrådet på Fyn.

Fedder Skovgaard
Odense. 42 år. Uddannet skibssingeniør fra Helsingør Teknikum. Arbejder som integrationsudvikler hos Energinet.dk.

Flemming Huess
Aarhus. 57 år. Har eget advokatfirma og er beskæftiget med erhvervs- og selskabsret mv. Tidligere uddannet i bank.

Hanne Kahr Sejersen
Ebeltoft. 47 år. Sekretær for hospitalsdirektøren på Aarhus Universitetshospital.

Hans Peter Hansen
Silkeborg. 66 år. Landbrugs- og maskinsmed. Har arbejdet på maskinfabrik og som pedel. Driver et kødkvægslanbrug.

Heidi Hansen
Silkeborg. 41 år. Driver sammen med sin mand Torben virksomhederne Gefion Profiler og Geggus Måttesystemer.

Helene Petersen
Aarhus. 28 år. Stud. merc. jur. på Aarhus Universitet. Fritidsarbejde i Ecco, Storcenter Nord.

Helle Munch Oldefar
Odense. 60 år. Uddannet radiograf, stråleterapeut og cand. mag. i Kultur og Formidling med speciale i korttidskommunikation.

Helle Nielsen
Aarhus. 55 år. Bogholder, muskelterapeut samt GTT åndedrætssterapi. Medlem af Folkesparekassens bestyrelse.

Henrik Hiis
Silkeborg. 46 år. Skoleleder og Formand for Skolelederforeningen, Aalborg kommune.

Jakob Mikkelsen
Silkeborg. 60 år. Projektmedarbejder og vejleder på produktionsskolen i Varde. Formand for JAK Danmark.

Jan Skaarup
Odense. 60 år. Psykoterapeut og coach.

Jens Peter Hansen
Silkeborg. 63 år. Teknisk serviceleder ved Silkeborg kommune, Entreprenørgården.

Jens Rasmus Laursen
Silkeborg. 61 år. Montør med selvstændig virksomhed. Formand for bestyrelsen for Funder Fælleskasse Andelskasse.

Jesper Loehr-Petersen
Aarhus. 58 år. Adm. direktør og partner i konsulenthuset MacMann Berg.

Jette Lücke Hansen
Silkeborg. 47 år. Arbejder som souschef i kantinen på SPX Flow Technology i Silkeborg.

Johannes Loehr-Petersen
Aarhus. 24 år. Tømrer og bygningskonstruktør. Uddannet brandmand og fungerer som frivillig brandmand.

Jørgen Bertelsen
Silkeborg. 50 år.
Revisor. Medlem af
Folkesparekassens
bestyrelse.

Keld Klode
Silkeborg. 63 år. Driver
selvstændig tømrer-
virksomhed.

Kurt Flemming Færge
Varde. 62 år. Skibsfø-
rer ved Lollandsfær-
gerne. Har siddet i
bestyrelsen for JAK
Andelskassen Varde.

Kurt Poulsen
Silkeborg. 66 år. Har
haft eget firma siden
1974. Næstformand
i Folkesparekassens
bestyrelse.

Leon Kristensen
Ebeltoft. 53 år. Stats-
aut. ejendommægler
og medindehaver i EDC
AROS. Bestyrelses-
formand for Ebeltoft
Andelskasse.

Lone Klit Malm
Aarhus. 45 år. Har væ-
ret selvstændig men er
nu ansat hos Økologisk
Landsforening som
projektleder.

Mads A. Velbæk
Silkeborg. 52 år.
Stærkstrømsingeniør/
HD-A og medejer i
handelsvirksomhed.
Bestyrelsesformand i
Folkesparekassen.

Michael Raahauge
Silkeborg. 45 år.
Ekstern lektor/under-
viser ved AU og HIH
indenfor Afsætning
med speciale i ad-
færdsteori.

Michael Schou
Odense. 47 år. Cand.
scient i cellebiologi.
Medlem af Folkespa-
rekassens bestyrelse.

Niels Juhl Bentzen
Silkeborg. 42 år, Er-
hvervsadvokat, bosat
i Fredericia. Medlem
af Folkesparekassens
bestyrelse.

Normann G. Karlsen
Silkeborg. 41 år. Salgs-
chef for ITW Byg, der
sælger befæstigelse
og beslag til bygge-
branchen.

Orla Korsholm
Silkeborg. 67 år.
Selvstændig som regi-
streret revisor i 40 år.
Mangeårig revisor for
Folkesparekassen.

Robert Forkrog
Varde. 68 år. Har
haft smede- og VVS-
forretning i 33 år og
deltidslandbrug med
limousinekvgæg i 35 år.

Simon Leth Larsen
Odense. 33 år. Uddan-
net socialrådgiver.

Sune Vadsholt Lyster
Aarhus. 37 år. Cand.
merc. SAP-konsulent
for JYSK A/S. Tidl.
venturechef og as-
sistent for Folketing og
Europaparlament.

Søren K. Dahl
Aarhus. 55 år. Har de
seneste 11 år været
vært og producent på
radioprogrammet Café
Hack på DR P4.

Søren M. Hansen
Silkeborg. 44 år. Er
uddannet maskin-
arbejder og arbejder
som montør indenfor
træindustrien.

Tenna Lund Hedeager
Aarhus. 23 år. Finan-
straine i Folkespare-
kassen i Aarhus. Ud-
dannet finansøkonom
fra Erhvervsakademi
Aarhus.

Thomas Kingo Karlsen
Silkeborg. 42 år.
Adm. direktør i
entreprenørvirksom-
hed. I bestyrelsen for
Ferskvandscenteret og
Aqua.

Thomas Lahn Vest
Odense. 40 år. Ansat
på Refsvindinge Fri-
skole. Udd. plantesko-
legartner og herefter
som lærer på den Frie
Lærerskole i Ollerup.

**Tobias Østergaard
Rossel**
Aarhus. 35 år. Uddan-
net civilingeniør, EBA
og arbejder på Vestas
som Domainlead.

Tonni Carlsen
Silkeborg. 62 år. Ud-
dannet fysioterapeut
med egen praksis. Bor
på landet og driver et
landbrug.

Vermund Karlsen
Silkeborg. 65 år. En-
treprenør. Har været
kunde og siddet i
repræsentantskabet
siden sparekassen
blev stiftet i 1983.

Aage Kirkegaard
Silkeborg. 51 år. Kemi-
ingeniør. Teknisk chef.
Medlem af Folkespa-
rekassens bestyrelse.

Familien forenes i Silkeborg

**Bestyrelserne i Funder Fælleskasse
Andelskasse og Folkesparekassen har
aftalt at indstille til en sammenlægning
af de to pengeinstitutter med Folke-
sparekassen som fortsættende part.**

Bliver sammenlægningen godkendt af henholdsvis andelshaverne og garantterne, vil der være tale om en usædvanlig familiesammenføring blandt danske pengeinstitutter, idet Folkesparekassen udsprang af netop Funder Fælleskasse tilbage i 1983.

Funder Fælleskasse åbnede i december 1974 i en privat kælder og flyttede til den nuværende adresse på Herningvej i 1981. Fælleskassen havde kun to produkter – indlån og udlån. Med tiden opstod ønsket om at kunne tilbyde hele paletten af bankprodukter. Det blev dog anset som et risikabelt træk, og for ikke at sætte den lille solide fælleskasse over styr blev man enige om at vove springet i en særskilt virksomhed. På den baggrund blev Folkesparekassen etableret i 1983. Så kunne man se om det kunne holde. Om det var bæredygtigt.

Og det var det. I de følgende godt 30 år er Folkesparekassen vokset langt over hovedet på ophavet, som den altså nu ønsker at gå sammen med. Funder Fælleskasse står overfor en række udfordringer. Direktørskifte indenfor kort tid, stadig større administrative krav samt behov for nye tiltag på it-området. Bestyrelsen har derfor overvejet fremtiden for andelskassen det seneste år. Efter en grundig analyse er konklusionen, at den bedste løsning for sikring af fremtiden er en sammenlægning med Folkesparekassen. Sammenlægningen indstilles til godkendelse på Funder Fælleskasses generalforsamling den 20. marts og på Folkesparekassens repræsentantskabsmøde den 22. marts. ■

Nyt fleksibelt lån fra Totalkredit

**Totalkredit har introduceret et nyt lån,
der kan konkurrere med F1-lån. Det er
baseret på den såkaldte Cita-rente.**

Cita-lån vil være den type realkreditlån, hvor du som låntager oftest kan opnå den laveste ydelse. Derfor gætter mange på, at de nye lån på sigt vil fortrænge F1-lånene som de mest populære lån.

Det nye lån er et variabelt forrentet lån, hvor renten er baseret på en 6 måneders rentesats (Cita-renten) + et tillæg. Lånet kan optages med en løbetid på op til 30 år og med mulighed for 10 års afdragsfrihed, men renten vil variere hvert halve år.

For dig som låntager er den primære forskel mellem de to lån, at renten på F1-lånet fastsættes for ét år ad gangen, mens renten på Cita-lån fastsættes hvert halve år.

For realkreditinstitutterne er den vigtigste forskel, at refinansieringsperioden for de nuværende Cita-lån er 3 år. Dermed er lånene mindre følsomme overfor uro på de finansielle markeder i forhold til F1-lån, der skal refinansieres årligt.

Det vil øge udlandets tillid til den danske økonomi og give bedre lånevilkår for finanssektoren. I sidste ende vil det kunne komme boligejerne til gode. ■

Da de korte renter typisk er lavere end de lange, giver både Cita- og F1-lån begge fordele af lavere rente og ydelse i forhold til et lån, hvor renten er lagt fast for en længere periode.

Til gengæld er der risiko for, at renten og ydelsen kan svinge en del over tid. Derfor skal der være luft i økonomien til at kunne betale en højere ydelse, når renten stiger.

Cita kort fortalt

Renten, der anvendes som reference til de nye lån, er en 6-måneders Cita rentesats. Cita er en forkortelse for Copenhagen Interbank Tomorrow/Next Average og minder om Cibur.

Nasdaq OMX indsamler, beregner og offentliggør dagligt Cita-renten, der fastsættes ud fra, hvad renten er mellem banker, der låner penge til hinanden for en enkelt dag. ■

Åbningsreception i Odense

**Fredag den 24. januar markerer vi, at
afdelingen i Odense er flyttet til nye,
flotte og meget synlige lokaler på
Dalumvej.**

Det sker ved en uhøjtidelig reception i afdelingen for alle sparekassens kunder og samarbejdspartnere. Fra kl. 12 til 16 byder afdelingens medarbejdere velkommen med lidt godt at spise og drikke, en kop kaffe og noget til den søde tand. I samme tidsrum er der lukket for ekspedition ved kassen. Første gang afdelingen slår dørene op på Dalumvej 11 i hjertet af Dalum er onsdag den 8. januar kl. 10.00. ■

Tænk hvis din bank

var et fællesskab

hvor hver enkelt kunne få hjælp til en sundere økonomi

var for dig og os

og ikke mest for sig selv og sine aktionærer

tog et ansvar

og gjorde gavn for samfundet og miljøet

Folkesparekassen er vi fælles om. Vi sætter formål over fortjeneste, og kan selv beslutte, hvordan overskuddet gør bedst nytte. Vores rådgivere hjælper dig med at få overblik over din økonomi. Vel at mærke uden at sælge dig lån eller konti, du ikke har brug for. Hos os er det nemt at vælge bæredygtige løsninger, som både er til fordel for dig, for samfundet og for miljøet. For eksempel et billigt lån til en bil, der kører langt på literen. Eller en rentefri opsparing, der giver dig mulighed for at låne billigt til hvad som helst. Læs mere på hjemmesiden eller bestil et gratis møde med en rådgiver. Så kan du få mere at vide om Folkesparekassen. Og om hvorfor vi synes, det er en god idé at tænke sig om, før du vælger bank.

Rethink banking

FYN KALDER

LOKALGRUPPE FYN INVITERER TIL AFTENMØDE OM EMNET:

Bæredygtig Økonomi – energikrise og finanskriser

- Er krisen overstået?
- Hvilke energikilder skal vi satse på?
- Er vort pengesystem det mest velegnede?
- Kan bæredygtighed og velfærd forenes?

Povl Steen Pedersen vil foredrage ud fra sit kendskab til JAK gennem en menneskealder og sit virke som konsulent i vindmøllebranchen.

Torsdag den 23. januar kl. 19

på Haarby Efterskole, Assensvej 8, Haarby.
Fri entré for medlemmer – alle andre: 20 kr.

MØDE I AKTIVITETS- GRUPPE FYN

Der er **generalforsamling/årsmøde** i Aktivitetsgruppe Fyn
den 30. januar kl. 19-21

i Folkesparekassens nye lokaler,
Dalumvej 11, Odense.

Dagsorden efter vedtægterne.

Af hensyn til forplejning er der tilmelding på SMS til kontaktperson Henrik Roholdt, tlf. 50 88 88 85 eller mail: roholdt@gmail.com eller til Morten Schjøtt, m.schjoett@mail.dk.

Seneste tilmelding er den 25. januar.

JYLLAND KALDER

JAK LOKALGRUPPE SILKEBORG AFHOLDER ÅRSMØDE

Torsdag den 6. marts kl. 19.30

i mødelokalerne Herningvej 37, Silkeborg

Er JAKs ideer kun for JAK folk? – JAK i en større sammenhæng

Jakob Mikkelsen, formand for JAK Danmark, vil tale om lokale initiativer til at understøtte og styrke det lokale arbejde i JAK Danmark.

Alle er velkomne.

Kontaktperson: Lis Poulsen tlf. 24 98 86 81
eller mail: landsforeningen@jak.dk

FØRSTE ÅRSMØDE I JAK LOKALGRUPPE AARHUS

**Onsdag den 15. januar
kl. 19.15 – 20.30**

Mejlgade 35 B, 3. sal tv.

Program:

- Velkomst
- Lone Klit Malm fortæller om tankerne med JAK lokalgruppe Aarhus
- Chresten fortæller om JAK Danmark og turen til JAK Sverige

Der serveres kaffe, te og økologiske kager fra Jeremys Bread Kitchen

Kontaktperson: Chresten Ibsen
tlf. 31 65 01 89 eller mail: chib@chib.dk

FUNDER FÆLLESKASSE ANDELSKASSE

afholder **ORDINÆR GENERALFORSAMLING**
torsdag den 20. marts 2014 kl. 19.30 samt
EKSTRAORDINÆR GENERALFORSAMLING
torsdag den 3. april 2014 kl. 19.30
i mødelokalerne Herningvej 37, 8600 Silkeborg.
Dagsordener fremsendes i særskilt brev til
andelshaverne i henhold til vedtægterne.

BESTYRELSEN

Funder Fælleskasse Andelskasse
Tlf. 86 81 15 44
e-mail: funder.faelleskasse@mail.dk
www.funderfaelleskasse.dk

Tjener dine penge noget formål?

Opret en rentefri indlånskonto i vores
regnbueafdeling. Kontoformen giver mulighed
for grønne og bæredygtige udlån indenfor
miljø, kulturelle og sociale områder.

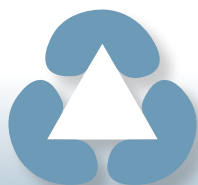
Regnbueafdelingens "etiske råd" varetages af
Regnbueforeningen, der er en selvstændig
forening.

Nærmere information:
John Wismann – Andelskassen JAK Slagelse

Andelskassen J.A.K. Slagelse
Løvegade 63, 4200 Slagelse
Telefon 58 50 47 70

www.andelskassen-jak-slagelse.dk

JAK Fonden

En fond der virker for JAKs tanker

- Rentefrie lån
- Fremme af humanitet, tolerance og næstekærlighed i teori og praksis

Donationer til fonden kan ske på mange måder. Bl.a. andels/garantibeviser der vil kunne udnyttes til at yde lavtforrentede lån til unge mennesker under uddannelse

Gletcher Energiteknik -
70 22 48 89 · www.gletcher.dk

- Salg og service af varmepumper, køleanlæg, solpaneler og solfangere
- Solvarmepumpen EVI-Heat med markeds højeste COP værdi på 6
- Opstartsbesøg og årlige eftersyn
- Gør det selv hjælp, dimensionering og montagevejledning
- Gratis telefon- og emailrådgivning fra klimaskærm til varmekilde

Billige lån til bæredygtige formål

Kontakt Folkesparekassen, JAK Andelskasse Østervrå eller Funder Fælleskasse Andelskasse, for at høre nærmere om ØKOlån.

Beplantning – Træpleje – Beskæring
– Fældning – Hegn – Rådgivning
– Pleje og vedligeholdelse

Anders Matthiessen
Anlægsgartnerfirma

Skudehavnsvej 17 A
2100 København Ø
Tlf. 35 26 70 38

Wildersgade 51
1408 København K

Tlf. 3295 9403 Fax. 3295 9409
Mobil 2120 9404
E-mail: elmebech@elmabech.dk

Henning Bech Frederiksen
Rådgivende Civiløkonom, HD

komunikation
og ord omtale
er redigering
skrivearbejde
erview intern
i ord ekstern
cma magasiner
tysk facebook
anding design
tale blogging
youtube viral
markedsføring
semeddelelser
ournalist web
ommunikation
storytelling
ressestrategi
iustrietekster
ommunikation
alancearbejde
stos artikler

weblogs youtube viral i
flash mobs reklame mail
nyheder pressemeddelel
ord nyhedsopdatering ko

web pre
kriseko
webrekl
journal
storyte
presses
omtale
industr
vejledn
erhverv
vervsny
freelan
pressef

artikler logo design v
plakater brochurer hjer
mailreklamer Google Goo
AdWords Google seo omta

**Bedre og mere
omtale af
din virksomhed**

chib pressebureau
klik www.chib.dk
ring: 31 65 01 89

JAKOMEGA-grunden søger ny indehaver.

Henvendelse til: Steen Møller Nielsen,
JAK Andelskassen Østervraa
Tlf. 98 95 20 88
E-mail: jakjak@mail.dk

FØLG JAK DANMARK PÅ:

Facebook: [jakdanmark](https://www.facebook.com/jakdanmark)

Twitter: @jakdanmark

web: www.jakdanmark.dk

JAKs nyhedsbrev

JAK pengeinstitutter

JAK Andelskassen Østervraa

Vrængmosevej 1, 9750 Østervraa
Tlf.: 98 95 20 88 / Fax: 98 95 20 31
www.jak-oestervraa.dk
E-mail: jakjak@mail.dk
Åbningstid:
Mandag kl. 9.00 – 12.00
Torsdag kl. 15.00 – 17.45
Telefontid: Tirsdag – onsdag – fredag
kl. 9.00 – 12.00

Funder Fælleskasse Andelskasse

Herningvej 37, 8600 Silkeborg
Tlf.: 86 81 15 44
www.funder.faelleskasse.dk
E-mail: funder.faelleskasse@mail.dk
Åbningstid:
Tirsdag kl. 10.00 – 12.30
Torsdag kl. 15.30 – 17.30

Foreningen af JAK pengeinstitutter

Herningvej 37, 8600 Silkeborg
Tlf. 24 98 86 81 / fax 86 81 13 75
E-mail: andelskasseforeningen@jak.dk
Kontortid:
Mandag, tirsdag og onsdag
kl. 10.00 – 13.00
Torsdag kl. 14.00 – 17.30

Folkesparekassen, Silkeborg

Herningvej 37, Postboks 169,
8600 Silkeborg
www.folkesparekassen.dk
E-mail:
info@folkesparekassen.dk
Tlf.: 86 81 16 11/Fax: 86 81 13 75
Åbningstid:
mandag – fredag kl. 10.00 – 16.00
torsdag kl. 10.00 – 17.30

Folkesparekassen, Odense

Dalumvej 11,
5250 Odense SV
Tlf.: 66 11 22 31/Fax: 65 91 62 31
www.folkesparekassen.dk
E-mail:
info@folkesparekassen.dk
Åbningstid:
Mandag – fredag kl. 10.00 – 16.00
Torsdag kl. 10.00 – 17.30

Folkesparekassen Aarhus

Frederiks Alle 43, 8000 Aarhus
Tlf. 86 13 51 00/ Fax 86 18 03 08
www.folkesparekassen.dk
E-mail:
info@folkesparekassen.dk
Åbningstid:
Mandag – fredag kl. 10.00 – 16.00
Torsdag kl. 10.00 – 17.30

Folkesparekassen Ebeltoft

Østeralle 8 A
8400 Ebeltoft
Tlf. 86 34 09 00/Fax 87 52 53 64
www.folkesparekassen.dk
E-mail:
info@folkesparekassen.dk
Åbningstid:
Mandag – onsdag kl. 9.30 – 13.00
Torsdag kl. 9.30 – 18.00
Fredag kl. 9.30 – 12.00

Andelskassen JAK Slagelse

Løvegade 63, 4200 Slagelse
Tlf.: 58 50 47 70 / Fax: 58 50 12 57
www.ajak.dk
E-mail: info@ajak.dk
Åbningstid:
Mandag kl. 12.00 – 16.00
Tirs-, ons- og fredag kl. 10.00 – 16.00
Torsdag kl. 10.00 – 18.00

Brenderup Andelskasse afd. Andelskassen JAK Slagelse

Brenderupvej 12, 5464 Brenderup
Tlf./Fax: 64 44 13 64
www.ajak.dk/brenderupafdeling
E-mail: andelskassen@jak-brenderup.dk
Åbningstid:
Torsdag kl. 18.30 – 19.30

Morsø Andelskasse afd.

Andelskassen JAK Slagelse

Jernbanegade 9, 7900 Nykøbing Mors
Tlf. 97 71 01 44. Fax. 97 71 01 64
www.ajak.dk/morsafdeling
E-mail: morsoe@andelskassen-jak.dk
Åbningstid:
Mandag og onsdag kl. 10.00 – 13.00
Tirsdag lukket
Torsdag kl. 12.30 – 16.30
Fredag kl. 12.30 – 14.30
Telefonerne er lukket om fredagen, men der
kan lægges besked, så ringer vi tilbage.

Thisted Andelskasse afd.

Andelskassen JAK Slagelse

Frederiksgade 6, 7700 Thisted
Tlf.: 97 91 04 44 / fax 97 92 57 44
www.ajak.dk/thistedafdeling
E-mail: thisted-andelskasse@mail.dk
Åbningstid:
Mandag og onsdag 10.00 – 12.00
Tirsdag og torsdag 11.00 – 17.00

www.jak.dk JAK på nettet

På "www.jak.dk" kan du få oplysninger om JAK DANMARK og JAKs lokale aktivitetsgrupper samt om JAK pengeinstitutterne. På Facebook kan du "synes om" JAK DANMARK - og her få de nyeste opdateringer om aktuelle begivenheder!

JAK DANMARK er talerøret over for offentligheden om bevægelsens langsigtede mål: Gennemførelse af det danske folks økonomiske frigørelse ved oprettelse af en rentefri samfundsbank. JAK DANMARK udgiver JAK bladet, der stiller tidens økonomiske problemer under debat og anviser nye veje og midler til at løse problemerne. De lokale aktivitetsgrupper i JAK varetager på det lokale plan oplysningsarbejdet om JAKs ideer om det rentefri samfund og støtter det til enhver tid værende praktiske arbejde. JAK pengeinstitutterne arbejder som et alternativt tilbud inden for den danske lovgivnings rammer på baggrund af JAKs ideer om et rentefrit økonomisk system.

JAK pengeinstitutternes væsentligste kendetegn er, at de er til for brugerne. Kernen i deres virke er en »rentefri afdeling«, hvor rentefri indlån giver mulighed for lavtforrentede udlån.

JAK kan ikke løse denne store opgave alene.

Vi indbyder derfor til en dialog med andre bevægelser, foreninger og organisationer – ligesom JAK opfordrer ethvert menneske til at overveje, om der er brug for tanker om økonomisk og menneskelig frigørelse.

JAK viser en vej og indbyder til samarbejde herom.

Medlemskab af JAK Danmark. Abonnement på JAK bladet

JAK Danmark – for menneskelig
og økonomisk frigørelse – ikke ved vold
– ikke ved kunstgreb – men ved jævn
sund fornuft.

Undertegnede ønsker at tegne medlemskab af
JAK Danmark og/eller abonnement på JAK bladet:

Sæt kryds ved det ønskede

- ☐ kr 400,00 for medlemskab af JAK Danmark, incl. JAK. bladet
- ☐ kr 225,00 for medlemskab af JAK Danmark, excl. JAK bladet
- ☐ kr 225,00 for pensionister, incl. JAK bladet
- ☐ kr 225,00 for studerende, incl. JAK bladet
- ☐ kr 200,00 for abonnement på JAK bladet uden medlemskab

Navn

Adresse

Postnr. og by

Dato